СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 25-го Януара, 1906. Число 4. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, January 25, 1906. No. 4

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.

25	Ч.	Татіяни, Евир
26	П.	Єрмила, Стратон
27	С.	Отцѣвъ синайскихъ
28	Н.	32 по С. Павла
29	П.	Покл. ок Петра
30	В.	† Антонія Вел.
31	С.	Атаназія і Кир.

— НЮ-ЙОРКЪ, 22-го сѣчня. Одна жѣнка сама себе спалила. Причиною самоубійства была розпука, въ яку впала та жѣнка пôсля того, якъ еѣ брата засудили на 6 мѣсяцѣвъ тюрмы.

— ПЕТЕРБУРГЪ Роковины Кровавои Недѣлѣ (22-го сѣчня) пройшли безъ проливу крови. Урядъ сконфіскововъ 4 часописѣ; ихъ редакторôвъ и выдавцѣвъ выслали зъ мѣста; усѣмъ часописямъ заборонили друкувати чорну (траурну) лінію на першой сторонѣ.

— ЗЪ РÔЖНЫХЪ мѣстъ сходныхъ стейтôвъ доносять, що тамъ настала невычайно тепла, где-негде цѣлкомъ лѣтня погода. Термометеръ показувавъ 60, 70 и навѣть 74 ступанѣвъ тепла. — Въ Патсвилъ, Па., наприкладъ, почали навѣть дерева розвивати ся, и дѣти купались въ ставахъ. Въ Амстердамъ, Н. Й. найстаршй люде не можуть пригадати, щобъ кола-небудь была така тепла погода въ цѣхъ числахъ сѣчня.

— ЧІКАҐО, 21-го сѣчня. Завдяки ненормально теплой погодѣ, котра наступила тутъ несподѣвано, торговцѣ яйцями понесли великй шкоды, котрй заразомъ выносять бôльшь одного міліона долярôвъ. Вони мали великй запасы яецъ, котрй теперь мусять продавати по 11 центôвъ дозенъ. А звычайно продавали ихъ по 30-36 центôвъ. Тй, хто мае ледовнѣ, зарабляють на нихъ красный грôшь.

— СОЛТЪ ЛЕЙКЪ СИТІ, ЮТА., 21-го сѣчня. Вечеромъ 20-го сѣчня зъ горъ скотили ся великй лавіны (масы снѣгу). Вони зруйнували де-кôлько гавзôвъ, и похоронили пôдъ собою 14 душъ людей.

— ЧІКАҐО, 21 сѣчня. Уряды желѣзниць на „Вестахъ“ и „Нортвестахъ“ оголосили, що потребують 30 тысячь робôтникôвъ, що задля браку робôтникôвъ вони не можуть выконати многихъ будôвничихъ робôтъ, не вважаючи на те, що вони платять по $1.75 и до $2.50. Але це оголошене выглядае на капіталістичный „швіндель“. Правдоподôбно, компаністы хотять въ той спосôбъ скликати до Чікаґо, якъ найбôльше робôтникôвъ, щобы потôмъ, корыстаючись конкуренціею безробôтныхъ, зменьшити робôтникамъ платню.

— ВАРШАВА, Росія. Результаты статистичныхъ робôтъ показують, що въ наслѣдокъ політичныхъ страйкôвъ робôтники стратили „пейды“ заразомъ за весь 1605 рôкъ 12 міліонôвъ долярôвъ, а капіталісты утеряли на „бизнесахъ“ бôльше, якъ 100 міліонôвъ долярôвъ. Бôльшь, якъ тристо рôжныхъ фірмъ (банкôвъ, фабрикъ, склепôвъ и т. п.) збанкрутували.

— НЮ ЙОРКЪ. 22 Сѣчня вôдбула ся велика демонстрація на честь робôтникôвъ, розстрѣляныхъ рôкъ тому назадъ на улицяхъ Петербурга. Демонстранты всѣхъ національностей носили прапоры зъ надписями, котрыми ганьбили царя и славили революціонерôвъ.

— ЖѢНКА детективъ зъ Филаделфіи, Па. выѣхала до Вестъ Верджиніи слѣдити паню Сомерсъ, яка подала до суду о розводъ. Панѣ Сомерсъ довѣдавшись про се выбила детективку на улици а мейоръ засудивъ еѣ на $10.00 кары и казавъ опустити мѣсто.

— ВЪ СОЙМѢ державы Огайо посолъ Гонтъ поставивъ внесене, щобы людей хорыхъ на невылѣчимй слабости убивати хльороформомъ. Той самои думки е також президентъ університету въ Harvard.

— КЛОПÔТЪ зъ слономъ. Яковъ Гопъ дôставъ въ дарунку слона, котрый ѣсть на день бушель вôвса и тону сѣна а важить близько 3½ тоны. Слонъ сей вартуе около $3000.00. Гопъ хотѣвъ его дарувати до звѣринця въ Филаделфіи, опôсля до звѣринця въ Вашингтонѣ, але нѣгде его не приняли и такъ чоловѣкъ мае лише клопôтъ зъ слономъ.

— ХОДИТЬ поголоска, що члены италійской розбишацкои банды „Чорна Рука“ мають намѣръ убити говернерôвъ Пенсилвеніи и Огайо.

— 16 ЛѢТНА дѣвчина спасла пасажирôвъ двохъ експресовыхъ потягôвъ. Сею дѣвчиною е Марія Mc Call, дочка колѣйника недалеко Гарисбурга, Па. Раненько минулого Вторника почула она гуркôтъ и побачила, що величезный камѣнь звалявъ ся на треку. Сейчасъ вхопила червону лямпку и побѣгла на трекъ, знаючи, що експресъ мае незадовго туды переходити. И справдѣ інжинеръ побачивъ еѣ лямпу и въ часъ здержавъ потягъ. Въ сѣй хвили дѣвчина не говорячи нѣ слова пустилась чимъ скорше въ противну сторону, бо звôдтамъ мавъ сейчасъ надôйти другій експресъ и его також вспѣла въ часъ спинити.

— ПРАВОСЛАВНЕ братство тверезости въ Cleveland, O. почало выдавати газетку „Нова Жизнь“; величина 7 X 10 цалѣвъ. сторôнъ 4.

— БУДАПЕШТЪ (Угорщина). При выборѣ судіи въ мѣстечку Бѣлки, повѣту Берегъ, прийшло до кровавои бойки мѣжь селянами и жандармами. Шѣсть селянъ и два жандарѣ зôстали убитыми и де-кôлько тяжко пораненыхъ. Бѣлки, руске мѣсточко.

— СКРЕНТОНЪ, Па. Мѣжь фаерменами та урядниками желѣзницѣ D. L. & W. выникло непорозумѣне, котре, якъ що не буде полагоджене, приведе до страйку. 85 процентъ фаерменôвъ заявили, що вони згоднй суть покинути роботу, якъ тôлько буде заряджены страйкъ. Але, правдоподôбно, непорозумѣне буде полагоджене безъ страйку.

— БЕРЛІНЪ. Въ Прусахъ урядъ проектуе новый выборчій законъ, котрый мае обмежити выборче право робôтничои клясы. Зъ приводу того по великихъ мѣстахъ вôдбули ся численнй зôбраня робôтникôвъ на якихъ робôтники гостро протестували проти замаху уряду на ихъ людскй права, а також высловили свое спôвчуте россійскимъ революціонерамъ. Въ Гамбурзѣ робôтники демонстрували по улицяхъ, при чѣмъ дôйшло до кровавои сутички зъ поліціею.

— ВАШИНГТОНЪ. Урядъ утворивъ окремый комітетъ котрый мае зробити дослѣды, якъ много дѣтей працюе по рôжныхъ „джабахъ“ въ Сполученыхъ Державахъ и выробити законы, котрй обмежилибъ працю дѣтей.

— POINT CREEK JNCN. 18 го Сѣчня въ майнахъ Detroit выбухла страшна експльозія, въ наслѣдокъ котрои 18 майнерôвъ стратили жите. Якъ потôмъ дôзнали ся, експльодувавъ вуглевый порохъ.

— ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. 22 Сѣчня. Въ церкви нігрôвъ-баптистôвъ выбухъ пôдчасъ богослуженя огонь. Присутнй, узнавши про те, въ великôмъ страху кинули ся геть зъ церкви; черезъ тѣсноту дверей зробила ся давка, въ якôй 18 душъ нігрôвъ и нігритянокъ зôстали задавлеными на смерть, а близько 50 бôльшь-меньшь тяжко покалѣчеными.

— РІО ЖАНЕЙРО, Бразилія, 22 Сѣчня. Бразилійскій военный корабль, Aquidaban, въ наслѣдокъ експльозіи потопивъ ся недалеко вôдъ берега. 300 душъ залоги, котра була на нѣмъ, зôстали убитыми або потопили ся, мѣжь ними контр-адміралъ. Спасъ ся лише оденъ офіцеръ.

— ГАВАНА, Куба. 21-го сѣчня. Застрайкували урядники центральнои желѣзницѣ. Вони вымагають, щобы имъ платили американьскими грôшми. Страйкъ цѣлкомъ з'упинивъ рухъ на желѣзницѣ, и если протягнеть ся довшій часъ, принесе великй шкоды цукроварнымъ фабрикамъ, котрымъ забракуе сирого матеріялу.

— ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., 21-го сѣчня. Отруила ся дѣвчина Джені Грагамъ. Родичѣ хотѣли еѣ выдати замужь за нелюбимого чоловѣка.

— 125 людей заглядають смерти въ очи. Ѣхали они зъ San Francisco до Puget Sound на корабли Valencia, котрый розбивъ ся на скалѣ недалеко Ванкуверъ. Є надѣя, що если човны наспѣють въ часъ, то жите тихъ людей зôстане уратоване.

— КОЛО Бостону минулои Недѣлѣ збились два невеликй кораблѣ и оденъ зъ нихъ пôшовъ на дно. Втраты въ людяхъ не було лише втрата въ товарѣ около пôвъ міліона доляровъ.

— ПРЕЗИДЕНТЪ Мичелъ заявивъ, що компаніеты обѣцяли мати мітингъ вразъ представителями майнерôвъ въ половинѣ мѣсяця Лютого, але де, напевно ще не знати.

— ДЕКОТРЙ фармеры въ Пенсилвеніи користають зъ теплои погоды и починають орати.

— ПАНАМА, 21-го сѣчня. Застрайкували пломберы. Вони домагають ся пôдвышки платнѣ до $7.50 денно и скорочення годинъ працѣ. До того часу вони мали платню $6.00 денно. Страйкарѣ сподѣвають ся, що побѣда буде на ихъ сторонѣ.

— НЕДАЛЕКО Патсвилъ, Па. вôдкрили жилы угля вôдъ 50—60 стôпъ грубй.

— ПАРИЖЬ, Францїя. Докторъ Лаландъ, котрый довшій часъ бувъ придворнымъ лѣкаремъ царя и дотеперь веде зъ нимъ приватну переписку, оповѣдае, що цариця хорѣе на манію, що еѣ чекае такій самый конець, якъ и французку королеву Марію Антуанету (Маріи Антуанетѣ французкй революціонеры вôдтяли голову). Вона хотѣлабъ выѣхати зъ Росіи, але царь не годить ся на те. Докторъ Лаландъ пôдтвержуе також, що у царя зъ великимъ княземъ Владиміромъ була велика суперечка зъ того приводу, що царь хотѣвъ згодити ся на надане конституціи. При тôмъ Владиміръ вхопивъ царя за плече и кинувъ до долу, въ наслѣдокъ чого царь сильно ушкодивъ руку.

— ВЪ ПЕРСІИ мае бути заведеный конституційный державный ладъ. До того часу тамъ державный ладъ деспотичный. Выща власть знаходить ся въ рукахъ шаха, котрый называе себе „королемъ королѣвъ“ и властію своею корыстаеть ся „зъ Божои ласки“. Вѣры Персы магометаньскои.

— ВЪ СЕЙРЪ, Па. одна дѣвчина такъ зажурилась смертію своеи матери, що обляла себе керосиною и спалила себе живцемъ

— ДРУКАРНЯ „СВОБОДЫ“ пошукуе хлопця 14 до 15-лѣтного, котрый учивъ бы ся друкарства. Мусить мешкати стало въ Скрентонѣ. Платня пôсля здôбностей, постепенно высша. Власноручнй зголошеня засылати на адресу:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

СПРОСТОВАНЄ.

Намъ знову приходить ся зазначити сумный фактъ, що не всѣ дописувателѣ пишуть намъ правду. Такамъ брехуномъ показавъ ся, якъ довѣдуемось зъ певного жерела, Ив. Ванда, що писавъ про бійку и стрѣлянину въ Carnegie, Pa, яка мала будцѣмъ то вôдбутись на Роздвяний Свята. Нѣчого подôбного не було, а чоловѣка, котрый бы звавъ ся Матѣй Гавронъ, на цѣлôмъ плейзѣ нема. Здае ся выйде на те, що треба буде жадати, абы кожда допись, заки давати еѣ до друку, була заприсяжена передъ нотаромъ публичнымъ або сквайеромъ.

Ред.

До відомости

всїх Русинів в Бофало, Н. Й. і на околици.

Давно вже замешкалі Русини в Бофало, на північній части міста (Black Rock) придбали два лати на церков і виплатили їх за старанем бувшого їх, дуже працьоватого і щирого сьвященика о. В. Гризнака. Довший час, они, ті наші Русини оставали без свого обряду сьвященика, без своі рідноі церкви. Які причини були, не хочу говорити. Недавно вислали ті Русини двох делегатів до мене: Михаїла Котельця і Онуфрія Ґузія з просьбою, щоб приїхати до Бофало.

Вволяючи просьбі всіх добрих людий, я рішив ся приїхати до Бофало дня 6 Февруара о год. 8-ій рано на Lehigh Valley. Того самого дня 6 го Февруара в Второк буду служити Сл. Божу о год. 10-ій під числом 81, Churchill St., а вечером о год. 6 ій відбуде ся парохіяльний мітинг в гали 230 Amherst Str. у Андрея Сейфа, там де відбувають ся мітинги бранчі.

Прошу місцевий уряд повідомити про се і доокола лежачі плейзи.

о. Нестор Дмитрів,
Northampton, Pa.

Жертвы
**на
Революц. Украиньску Партію.**

Попередно зложено $170.9

Члени товариства „Запорожска Січ“ зложили:

М. Ґрацонь	5
Т. Дякун	5
Н. Періг	5
М. Фринцко	5
....	2
О. Панько	2
П. Сова	5
Д. Сова	5
І. Сушереба	2
А. Зіліньский	1.0
О. Гр.	1.5
Н. Н.	1.0
Разомъ	$178.

Дальшй жертвы просимо засилати ласкаво на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

М. Бедя.

Русин Поганин.

(Конець.)

Лишивем ся. і скількоб я був не дав в тій хвили, щоби той незнакомий мені чоловік—вмісто говорити такі страшні слова, сказав мені вітверто хто він і що його довело до такої нужди.

— Але знать доля вже так хотіла. щоб оден більше образець заподіяної нашому народови кривди вповзнув в мою нещасну душу...бо коли оглянувем ся в сторону незнакомого, він уже стояв коло мене.

Поглянулисьмо оден другому прямо в очи, він не видержав, спустив свої в долину... Якийсь час стоялисьмо оба против себе мовчки, він заговорив перший.

— Ти молодий чоловіче не гнївай ся на мене і не дивуй ся мені, о! бо я дуже нещасливий. Не утікай від мене—продовжав він якимсь дрожачим голосом. Я зараз пізнав що ти не такий як другі — бо і по нашому умієш...а я вже давно по нашому не чув, дуже давно!.. Не гнївай ся, не утікай...жебрав незнакомий.

— Брате! аж скрикнув я з радости, брате, я Русин, говорю по нашому, і говорити буду по руски хочби в самім пеклї! І вам таким остати, а прокляте най спаде на тих, що сіють зневіру поміж нами до руского народу, до нашої сьв. віри.

— Остатні слова висказаевм таким дивно-звучним голосом, що аж сам здивував ся,як я міг так унестись. Але видко мої слова і незнакомого діткнули до живого, бо заточив ся як пяний, обняв руками свою сиву голову, а кинувшись на крісло, заридав як мала дитина... Я стояв ошоломлений, не знаючи що ділати, а незнакомий товк своєю нещасною головою по столї і розпачав хлипаючи...

— Ой головонькож моя нещасна, а я думав, що я вже забув плакати... Думавем щом вже про все забув,—а того лихо принесло. заговорив... і ось я старий нездара... казав незнакомий, втираючи кулаком слези, котрі котились йому по поморщенім лици.

— Коли той нещасний чоловік троха успокоїв ся, я розказавши дві шклянки пива, щоб собі незнакомого уняти — попросив його, щоб він розповів мені свое горе, а особливо що його довело до такого убожества. Незнакомий згодив ся радо, а потягнувши порядно зо шклянки, зачав меньше-більше в ті слова.

— Давно то уже, буде тому літ з двайцять, зачав він, коли я по раз остатний подивив ся на наші гори.. З краю я сирота, дитиною я ще був як родичі померли, добрі люде виховали, а підрісши служив я у дворі. — Хоть родичі не лишили менї маетку я тим не журив ся; жило ся там якось... аж зачув я про ту прокляту Америку. Даремно я опирав ся покусї, не помогло,—продавем хату жидови... і приїхав в ті сторони, де до нині проживаю.

— Тут незнакомий потер брудною рукою чоло, зітхнув тірко, відтак вихиливши недопиту шклянку пива, продовжав дальше.

— О працю тут тогдї не було трудно, а що я до неї не жалував рук,—то невдовзї не тільки приодяг-ся порядно, але в додатку пару сот долярів найшлось вже у мене. Поводило ся менї добре, лиш одно мене тут смутило, що не було в тих сторонах наших людей, скучилось менї самому. Знав я в краю дївчину сироту, як і я, служилисьмо разом в дворі. Попросив я одного поляка,—щоб написав менї лист по ню, згодила ся, післав я їй гроші, ну і в три неділї опісля одружилисьмо ся. Від тепер зачалось менї жите щасливе... Я працював в фабрицї, вона також, одно нам лише не було на руку, а то се, що тут в цілій околиці не було сьвященика, з котрим моглибисьмо порозумітись в рідній мові. Такої самої гадки видко були й Поляки, котрих тут наз'їжджалось множество, бо невдовзї спровадили собі свого ксьондза, котрий від разу з'орґанїзував тут парафію. Я від першого прилучив ся до Поляків, оден Бог, думаю собі, на сьвітї... а що я тогди уже знав трохи по англицки, і центів не скупив на храм Божий, то теж сьвященик від разу звернув на мене свою увагу, ба навить зробив мене своїм колектором. Якийсь час все було добре, говорив дальше незнакомий, я колектував, збирав гроші, давав сьвященикови, він хвалив мене, ба навіть ставляв мене за взір своїм парохіянам. Тое підносило мене дурного до якоїсь гордости, що він мене а не кого иншого вибрав за свого повірника.

— Але настали гірші часи, фабрики зачали „штаповати", людий було много без працї, то і колекту люде не радо давали. Тодї коли я, як звичайно, в суботу вечером відніс цілодневну колекту, він перерахувавши скрививсь, і сказав, що колекта лихо іде, а ту на костелї довги, великі проценти треба платити і т. д.

— Зле, — сказав до мене, — що так мало гроший приносите; з такою сумою я не годен нічого зробити. Але я знаю, сказав слуга Божий до мене, що мої парохіяне мають гроші, лише ховають їх по банках... Чи не ліпшеб зробили, щоб ті свої гроші зложили в косцельній касї? Тогдї би я, говорив дальше сьвященик, мав більше гроший до диспозиції, і Господу Богу далось би доказ, що. дбає ся о Єго славу. .

— Якжеж не було вірити слузї Божому? Тож не кажучи і слова, пішовем домів, виняв 500 долярів, цілий мій маеток, і віддав сьвященикови, заявляючи, що не хочу від них жадного проценту, в надії, що менї Бог виднагородить в десятеро. Захоріла мені дитина, котру нам дав Бог перед роком. Ходив я з нею по докторах, тратив гроші, але дитина хоріла, хирляла, а в кінци умерла... Пішов я, з роспукою в серци, до сьвященика, щоб похоронив менї дитину. Слуга Божий жаловав мене, що Господь Бог зіслав на мене такий крестик, але рівночасно заявив,що я, як добрий католик, повинен справити красний католицкий похорон своїй дитинї.

— Не бувби я батьком своїй дитинї, щоб ховав ю бодай як, відповівем, але з тим біда, що тепер не маю готових грошей при собі, а ксьондз, не знаю, чи схотять менї пождати, додавем несьміло.

— В такім разї поховайте собі дитину як песя, сказав менї слуга Божий злобно... Я ждати не буду, бо і менї треба жити.

— Так зле ще не е, відповів я, бо хоть я не маю гроший готових, але мої гроші е на косцеле, з котрих будете ласкаві відтягнути собі, що вам ся буде належати.

— Які ти маеш гроші на косцеле? Запитав мене ксьондз, нібито здивований.

— Якто які? відповів я, діткнений тим до живого. Щож то ви забули, що я перед роком зложив 500 долярів до каси косцельної?

— А ти сякий-такий! А ти псе руский! — накинувсь на мене сьвященик... То ти думаеш, що я за ті гроші, котрі ти офірував на храм Божий, буду тобі щеня хоронити?...

— Кров закипіла у менї, коли я почув такі слова.

— Як-то? крикнув я. То ви хочете моеї кривди? Прецінь тих 500 долярів я лише пожичив! А що до офіри, то я і так, Бог видів, офіровав більше як другі...

— За двері! псе руский! Ти ще сьмієш менї се говорити? Ти сьвіньо руска!... Думаеш, що косцюл сьвенти хоче твоеї хамскої пожички? За двері! крикнув він, вхопив мене за ковнїр й хотів викинути на двір.

— Я опирав ся..., він силою пхав мене до дверий, почервонївши цїлий як бурак. Я вхопив ся дверий, він віддер мої руки від дверий... Я вхопив ся його суконї, він пхнув сильнїйше і злетїлисьмо оба по сходах на долину...

— Що дальше дїялось не памятаю, говорив дальше незнакомий. Знаю лише се, що другого дня поставили мене перед судию, і той за напад в цїли рабунку засудив мене на шість місяців вязниці... Коли нарештї випустили мене на волю, довідавем ся від людий, що той слуга Божий не тільки не похоронив менї дитини і гроший не віддав, але в додатку кинув клятву на мене, що я безбожник, недовірок. .

— Взяв я від жінки 5 долярів, пішовем до салону і зачав пити з розпуки... Напивали в тім готелю мої знакомі полячки, котрі увидївши мене, зачали визивати мене від недовірків, поганів, зачали плюти на мене... Кров закипіла у менї, почастував я одного і другого ляха по мордї, вискочив зза бари готельник, збили мя і викинули за двері.

— Пішовем, сам не знаючи де іду, але коли опамятавем ся, не знаю як се стало ся, але через вітворене вікно побачив я в товаристві гостей в комнатї його, того самого кривдителя, мого найзавзятїйшого ворога, „ксьондза"... Не знаю також яким способом навинувсь менї камінь під руки; піднявем его і кинув у вікно. Щось зазвонило, забренькотїло, вчинив ся крик, явилась знов полїция, поставили знов перед судію і той за непоправність сказав мене на три роки тяжкої вязниці...

— Відсидївем. А коли випустили мене з тюрми, довідавем ся, що моя жінка не могучи перенести сорому і горя, розхоріла ся і померла, а що слуга Божий і еї не хотїв похоронити, як викляту, то і її похоронили на містовім цминтари, так як і мою дитину...

— А тепер нехай менї хто доведе, сказав незнакомий з огнем в очах, нехай менї хто докаже, що есть Бог в Америцї! Нема! нема! говорив через затиснені зуби, бо еслиб був, то чому позволить кривдити невинних тим, котрі другим наказують не красти, а самі кривдять і крадуть? Нема го тут! кричав незнакомий дальше, бо еслиб був, то давно би уже посмажив їх душі в горячій оливі... і очи его загоріли страшним вогнем.

* * *

— Не лишивем ся в Чік...пі. Фабрика, в котрій працював я передтим рушила нарештї, тож вернувем назад до своеї працї.

— В три недїли по сім випадку, поїхав я знов до Чік...пі, в надії, що може удасть ся менї склонити того нещасного чоловіка, щоби змінив жите... Застав я там все по давному. І готельник храпав собі за барою і кіт чорний лежав на „барі"; стояв той сам годинник і потовчене зеркало, але незнакомого не заставем.

Коли нарештї добудивем ся готельника та запитав его, де той „поганин", що так делїкатно збудив его послїдного разу, той відказав: він? Він тепер вже нікому не може шкодити... Перед тижнем пішов на „треку" угле збирати для своеї ґаздині і льокомотив наїхав на него. Покраяв го на кусники — додав готельник флеґматично.

Довідавем ся де спочило его тїло; на тім самім цминтарі, що й его жінка з дитиною...

Приклякнувем на його ще сьвіжу могилу, і не знаю також як се стало ся, але вмісто молитви о покій душі нещасного, вирвалось таке з глубини моеї душі: Боже, Боже Небесний! за довго ти вже терпеливий! Але будьже і справедливий.

А в місточку Чік...пі ще і тепер оповідають собі Поляки o niedowiarku Rusinie...

ДОПИСИ.

З Carnegie, Pa.

Будучи на Різдво в церкви сьв. Николая в Пітсбургу, мав я нагоду почути красний квартетовий сьпів, яким управляе п. І. Костюк. Сьпівають так гарно і поважно а вправно, що можна сьміло запитати ся, кілько то труду мусїло коштувати п. Костюка, заки поставив свій хор на ноги! І не дивно. Пан Костюк, як менї розказували, належить до тих людий, що віддають цїлих себе справі, котрої пїдняли ся. Скликуе правильно проби, входить в найменшї на позір дрібниці і викінчуе кусник так, що може ставати на прю з найдобірнїйшим хором. Не мало в тім також працї Всч. о. Стефановича, тай сьпівакам самим належить ся признане, що зрозуміли важність хору і учащають правильно на проби. Я бим собі лиш міг бажати, щоби таких п. Костюків було більше, а тоді нарід тягнув би ся з десятого плейзу до церкви, щоби піднести свое серце до Бога і загріти его до дальшої борби о насущник.

Старий парафіянин.

З Реймі, Па.

Тутешнї Русини обходили Новий Рік сего року зовсїм інакше як минувшими лїтами. П. Й. Ялечко, обнявши від трьох місяців посаду дяко-учителя в Реймі, Па., з'орґанїзував в так короткім часї який-такий хор, вивчив его кілька коляд і пісень, розділив кілька декламаций межи дїти — ну, і на Новий Рік уряджуесь в брацкій гали концерт, радше вечерниці.

Коли по короткій відповідно до оказиї виголошеній промові виступив мішаний хор, я з запертим духом вижидав, коли діріґент дасть знак до сьпіву і в голові шибнула менї думка: „Ануж, як те все перестрашилось... і як зроблять яку котячу музику, то треба буде з галї втїкати"... Но тим разом перечуте мене ошукало, бо на даний знак учителя наші сьпіваки як вкрешуть: „На небі зірка", так сьміло і так чистими голосами, що й годї було подумати, аби се був перший виступ — дебют ремейского хору та, що в так короткім часї можна було его так добре вивчити. — І всї прочі точки сьпіву: „Ой ви мої сьпіваночки", „Возвеселім ся", „Ой під гаем", „Дївча в сїнях стояло" йшли як з маслом. Правда, кусники сьпіву були загалом поединчі, одначе, коли зважить ся сю обставину, що хор зложений доперва від двох місяців та що більшу часть дїтий-сьпіваків треба було учити не лише ариї після голосів, але й самих слів пісний (в нас не було ще властиво реґулярної, рускої школи), так поступ більше, як вдоволяючий...

Не меньше добре, як сьпів, пішли і декламациї. Мария Митерко декламувала: „Учи ся дитино"; Мария Качур, донька Петра, декламувала: „Рідна мова"; Юлїя Кордияк, декламувала: „Молїть ся Богу"; Михайло Митерко мол.: „Не встидай ся працювати". І як любо і мило ті дїти щебетали!... А старі, батьки і мами, слухаючи тих декламаций, може й очам своїм не вірили, що се наші дїти так гарно щебечуть — ну, і не одному котили ся з жалю чи радости по лици сльози, особливо, коли Мария Качур з чутем декламувала „Мово рідна". Менї здаесь, що таких хвиль, коли внутренне, якесь неограничене близше почуте витискае сльози в очах чоловіка, е досить мало в житю чоловіка; таку хвилину пережив не один у нас, на вечерницях.

Треба менї піднести тут з вдоволенем і се, що в тутешній парафиї найшов ся і самородний поет-майнер, п. Семко Гнатівский, котрий зложив зовсім удачно стих під заг. „Майнерске достоїньство" і віддеклямував его прекрасно на згаданих вечерницях.

Но се ще не конець програми. Звістно, що наші люди дуже люблять „сьмішне"; ну, і щоби на вечерницях міг наш брат трохи посьміятись, вибрано „Розмову Поляка з Русином". „Поляком" був п. Н. Джмелик, а „Русином" п. Й. Ялечко. Оба вивчили і вивязались з сеї Розмови знаменито. а слухачі — клались від сьміху...

Наконець всї відсьпівали „Бог предвічний" і на тім скінчилась „офіцияльна" часть вечерниць. — Тепер з'явив ся на гали п. Михайло Митерко стар. перебраний на Santa Claus з великим бокетом кендів, оріхів і пожелавши по своему всїм щасливого Нового Року, почав дїлити поміж дїти папірянами мішечками кенди і оріхи. І тепер настала радість між дїтьми;

ну, і між старими, бо діти тішились кендами, оріхами і ще иньшою перекускою, а старі мали пиво... І бавились ще діти в „пташка“, а за фанти виробляли ріжні „фони“; старі-же придивлялись і попивали пиво; і були ще ріжні сьпіви, сьмішки, тоасти, і не пізним вечером розійшли ся всі домів вдоволені, веселі і щасливі.

Ось так обходили Русини в Реймі, Па. Новий Рік. Було се так у нас вперше, а треба надіятись, що заохочене тим першим успіхом причинить ся до сего, що вечерниці, концерти, а навіть театральні преставлення будуть відбуватись у нас частійше. — Всім же, за чиими заходами відбулись сі перші вечерниці в Реймі, як пп. Ялечкова, Джмеликови, Гнатівскому, Михайлови Барні, Михайлови Митеркови, стар., декляматорам: Марві Митерко, Марві Качур, Юлії Кордияк, Михайлови Митерко мол. і всім сьпівакам най буде честь і подяка.

Що дотикає парафії, так доси all right. Людонькове живуть в згоді і спокою, держать ся своєї церкви і добре на неї платять; каса церковна звиш $1200 готівки. — Робота йде всюди з цілим розмахом.

Парафіянин.

З Филаделфії.

Сам рие і сам квичить.

Під таким заголовком набазграно в 48 ч. „Правди“ а підписано Симеоном Бурдзяком і Деовізієм Награнтом.

Не буду широко розводитись над їх базграниною а лише спиню ся на тім, що мене тичить ся. Між иньшими брехнями сї го сподинове пишуть будьто би я говорив членам бр. сьв. Михаїла, що тов. „Любов“ не виплачує хорим членам запомоги, бо не має грошей, і я не буду по жидівских домах на мітинги ходити.

Отже я яко член бр. сьв. Михаїла і член тов. „Любов“, відділ Союза 45, стаю по стороні справедливости і заявляю, що то всьо є брехня. Тов. „Любов“ від часу коли засноване, еще жадному членови запомоги не стримало і гроші має.

Та якже можна такі брехні писати, коли і сам Симеон Бурдзяк, коли був хорий, запомогу дістав так як і другі. Тож господинове С. Бурдзяк і Д. Награнт, я випрошаю на дальше писати мое імя по „газетах“, а тим більше подавати брехні на мене. В противнім разї поступлю з вами дорогою справедливости. Гадаю, що се дуже негарно, що старший чоловік, котрий кільканайцять літ в Америці не воював брехнями, аж тепер позволяє свое імя підписовати під подібними базграниннами, за що легко може дістатись до Іванової хати.

Яцко Петрикович,
ч. бр. сьв. Михала і тов. Любов.

З Алеґені, Па.

Повідомляю всіх Русинів замешкалих в Алеґені, Па., щоби прибули і записались в члени нашої читальні, що містить ся в домі Т. Поливки, ч. 4, Кес Аvе. Алеґені, Па.

Прибудьте братя до нас, не жалуйте тої хвилї часу, читальня вас заінтересує, в журбі потішить і розвеселить, прожене зневоху з ваших смутних сердець, що завсе глядять з чужини до рідного краю. Читальня наша заложена 14 грудня, руского 1905.

Провідником нашої читальні є щиро руский патріот І. Косток з Савт Сайд, котрий охочо заняв ся нашою читальнею і привозить нам книжочки, заким не будемо мати своїх.

Т. Поливка, предс. читальні.

Зъ Мт. Кармелъ, Па.

Нашъ бувшій дякоучитель справлявъ тутъ крестины и запросивъ собѣ честныхъ кумôвъ, котрй забавляли ся дуже красно и розмавляли собѣ то о тôмъ, то о сѣмъ, а найбôльше мовы было о тôмъ, що нашъ священикъ не хотѣвъ покрестити дитя безъ дозволу кураторôвъ и казавъ собѣ принести пôдписъ вôдъ кураторôвъ, такъ що дитина мусѣла бути хрещена въ Шамокинъ, Па. Ось яку честь давъ нашъ священикъ и зъ кураторами нашому бувшому дякови за его 10-лѣтну працю при тôй парохіи, що мусѣвъ собѣ шукати священика по другихъ мѣстахъ.

Родичѣ и дитя здоровй. Гостина была дуже гарна. Всѣ красно забавляли ся безъ спѣву, бо то было въ постѣ, але не забули и о Руско-Народнôмъ Фондѣ, и за промовою п. Василя Карляка зложили на руки Ивана Голды на Руско-Народный Фондъ въ Америцѣ $8.05.

Жертвували слѣдуючй: По 1 дол.: И. Воргачъ, Григорій Гукъ; по 50 цнт.: Стефанъ Шиманьскій, Ив. Голда, Вас. Карлякъ, Тифонъ Хомякъ; по 25 цнт.: Мия. Троянъ, Ив. Воднорь, Алексій Тирличъ, Михаилъ Иванцьо, Иванъ Стефанъ, Иванъ Дзятко, Андрей Гаракcинъ, Илько Кароля, Иванъ Шубякъ, Осифъ Корупъ, Иванъ Завацкій, Анастазія Шубякъ, Михаилъ Біровъ, Стефанъ Пятниця; по 10 цнт.: Петро Волчко, Ирма Иванцьо, Елисавета Дунай, Анна Троянъ, Анна Боднаръ; по 5 цнт.: Анна Корудъ. Разомъ $8.05.

Нехай буде честь и слава заохочуючимъ та жертводателямъ, що не забувають на такъ важнй цѣли, якъ есть для насъ Русинôвъ Р. Н. Ф. а дитинка нехай росте здорова.

Иванъ Голда.

Справоздане касове

„Рус Нар. Союза“ за мѣсяць Децемберъ, 1905 р.

Ч. бѣжуче

3737	Granville, N. Y. Бр. св. Юрія	18.90
3738	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Илія	59.11
3739	Carnegie, Pa. Сестрицтво св. Любови	7.94
3740	McKeesport, Pa. Бр. св. Ольги	5.54
3741	Chisholm, Minn. Бр. св. Арх. Мих.	29.10
3742	Cannonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	34.00
3743	Beaver Meadows, Pa. Бр. св. Мих	13.66
3744	Beaverdale, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	19.75
3745	Trenton, N. J. Бр. св. Й. Хрест.	31.25
3746	Buffalo, N. Y. Бр. св. Й. Хрест.	48.86
3747	Allegheny, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	28.80
3748	Centralia, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	19.78
3749	Holyoke, Mass. Бр. св. И. Хр.	24.20
3750	Ramey, Pa. М. Р. Н. С.	62.86
3751	Gradatim, Pa. М. Р. Н. С.	9.00
3752	Chicago, Ill. М. Р. Н. С.	11.14
3753	Elizabeth, N. J. Бр. св. Володимира	27.65
3754	Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	84.16
3755	Chisholm, Minn. Бр. св. О. Николая	21.14
3756	Manown, Pa. Бр. св. О. Никол.	11.79
3757	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	31.67
3758	Dunmore, Pa. Бр. св. АА. П. и П.	19.48
3759	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	28.52
3760	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	60.20
3761	Alden Sta., Pa. Бр. св. Волод.	32.28
3762	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	17.78
3763	Leetsdale, Pa. Бр. св. П. и П.	39.15
3764	Pittsburg, Pa. Сестр. Собора Пр. Богор.	8.05
3765	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	70.85
3766	New York, N. Y. Тов. Сѣчь	9.30
3767	Franklin Furnace, N. J. М. Р. Н. С.	16.65
3768	Wilmington. Del. Бр. св. Арх. Мих.	12.25
3769	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	125.09
3770	Dunlo, Pa. Бр. св. П. и П.	61.00
3771	Desloge, Mo. Бр. св. Й. Хрест.	83.91
3772	McKeesport, Pa. Бр. Св. Й. Хр.	139.00
3773	Butler, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	73.70
3774	Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	71.78
3775	Lorain, O., Бр. св. Андрея	14.10
3776	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богор.	84.00
3777	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.	124.30
3778	Shenandoah, Pa. М. Р. Н. С.	21.60
3779	Providence, R. I., М. Р. Н. С.	24.70
3780	New York, N. Y. Бр. св. Андрея	20.50
3781	Trauger, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	68.56
3782	Ormrod, Pa. Бр. св. О. Николая	33.71
3783	Cleveland, O. Бр. св. П. и П.	28.50
3784	Ellworth, Pa. Бр. св. Мих.	24.16
3785	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	10.38
3786	Allegheny, Pa. Тов. Поступъ	16.08
3787	Seymour, Conn. Бр. св. Й. Хр.	16.69
3788	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	22.68
3789	Scranton, Pa. Бр. Пр. Богор.	31.93
3790	Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.	18.75
3791	Monessen, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	60.00
3792	Pittsburg, Pa. Бр. св. Никол.	254.95
3793	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	69.30
3794	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	35.05
3795	Jersey City, N. J. пос. Клюбъ Рус. Мол.	21.00
3796	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Володим.	18.27
3797	Wilkes Barre, Pa. Бр. св. о. Николая	20.05
3798	Sykesville, Pa., Бр. св. Ник.	16.93
3799	Spangler, Pa. Бр. Пр. Богор.	31.65
3800	Sayre, Pa. Бр. Пресв. Богор.	39.10
3801	Lorain, O., Бр. св. Андрея	14.71
3802	Lancaster, N. Y. Бр. св. Василія	11.98
3803	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	37.08
3804	Pleasant Valley, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	31.93
3805	McKees Rocks, Pa. Бр. Св. Димитрія	43.40
3806	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	24.60
3807	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	51.20
3808	Brownsville, Pa. Бр. св. П. и П.	105.52
3809	Export, Pa. Бр. св. О. Николая	47.28
3810	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богород.	28.35
3811	Trenton, Pa. Бр. Пр. Богор.	7.70
3812	New Florence, Pa. Бр. св. Василія	22.58
3813	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія	74.68
3814	Everson, Pa., Бр. св. Й. Хрест.	10.30
3815	Meyersdale, Pa. Бр. св. Юрія	8.00
3816	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Свят.	35.85
3817	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	66.15
3818	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	143.22
3819	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	24.47
3820	Olyphant, Pa. Бр. св. Й. Хрест	103.34
3821	Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	93.15
3822	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	198.89
3823	West Pawlet, Vt. Бр. Пр. Богор.	23.30
3824	Simpson, Pa. Бр. св. Василія	27.82
3825	Scranton, Pa. Бр. св. прор. Илія	121.60
3826	Taylor, Pa. Бр. св. О. Николая	43.70
3827	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. П. и П.	41.50
3828	Philadelphia, Pa. Тов. Любовь	48.51
3829	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	16.20
3830	Newark, N. J. Бр. св. Й. Хрест.	17.45
3831	Pittsburg, Pa. Бр. св. Й. Хр.	49.76
3832	Lanquin, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	18.05
3833	Elmira N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	36.61
3834	Mt. Carmel, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богород.	4.91
3835	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	150.14
3836	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	37.23
3837	Cross Fork, Pa. Бр. Пр. Богород.	26.09
3838	Yorkville, O. Бр. св. Стефана	24.01
3839	Baltimore, Md Бр. св. П. и П.	27.57
3840	Perth Amboy, N. J. Бр. св. О. Николая	38.00
3841	Minersville, Pa. Бр. св. О. Николая	98.71
3842	Olyphant, Pa. Бр. Пр. Богор.	21.39
3843	Mayfield, Pa. Бр. св. Кир. и Метод.	16.10
3844	Hastings, N. Y. М. Р. Н. С.	5.80
3845	New Britain, Conn. Бр. св. Володимира	12.68
3846	Scottdale, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	64.60
3847	Yatesbcro, Pa. М. Р. Н. С.	24.11
3848	New Philadelphia, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	19.60
3849	Terryville, Conn. Бр. Св. Арх. Мих.	15.00
3850	Marion Heights, Pa. М. Р. Н. С.	6.50
3851	Shenandoah, Pa., М. Р. Н. С.	16.15
3852	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	36.09
3853	Baltimore, Md. Сестр. Бр. св. Анны	14.85
3854	Canonsburg, Pa. Бр. Пр. Богор.	7.80
3855	Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	64.10
3856	Troy N. Y. Бр. св. О. Ник.	41.73
3857	Latrobe, Pa. Бр. св. [illegible] Мих.	29.80
3858	Northampoton, Pa. Бр. Пр. Богор.	250.63
3859	Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П.	63.40
3860	Trauger, Pa. Бр. св. П. и П.	143.05
3861	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	84.75
3862	New York, N. Y. Бр. св. Волод.	19.90
3863	New York, N. Y. Тов. Зоря	14.00
	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	не заплатили
	Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	„
	Buffalo, N. Y. Бр св. О. Николая	„

Доходъ за Децемберъ с. р. есть	5,620.65
Готовка зъ концемъ Новембра с. р.	18,484.07
Разомъ доходъ есть	24,104.72

Розходъ за мѣсяць Децемберъ 1905.

Посмертне по бл. п. Васылю Кроль, Pittsburg, Pa.	331.75
„ „ „ Осифѣ Вовчикъ, West Pawlet, Vt.	600.00
„ „ „ Каролинѣ Когутъ, Everson, Pa.	300.00
„ „ „ Аннѣ Петрочко, Olyphant, Pa.	300.00
„ „ „ Михайлѣ Лазовскôмъ, Shamokin, Pa.	600.00
„ „ „ Иванѣ Мохначь, McAdoo, Pa.	391.66
„ „ „ Прокопѣ Малинякъ, Shamokin, Pa.	300.00
„ „ „ Анилинѣ Лабашь, St. Louis, Mo.	300.00
„ „ „ Маріи Демчко, Shenandoah, Pa.	300.00
Запомога для Олексы Лещиньского, Baltimore, Md.	100.00
„Свобода“ за Децемберъ, 1905	589.20
Платня Гол. Урядникôвъ за Децемберъ м. р.	105.00
Почтовй выдатки голов. предсѣдателя вôдъ Мая—Децем.	15.17
Почтовй выдатки голов. секретаря за Децемберъ	24.59
Рентъ вôдъ офису за Децемберъ	15.00
W. H. M. Oram, лоеръ въ справахъ Союза	25.00
Разомъ розходъ за Децемберъ	4,297.37

Зôставлене:

Разомъ доходъ выносить	24,104.72
Розходъ за Децемберъ	4,297.37
Готовка зъ концемъ Децембра м. р.	19,807.35
Пожички	1,369.90
Загальный станъ касы зъ концемъ Децембра есть	$21,177.25

А. Шаршонь, касієръ, *С. Ядловскій*, секретарь, *К. Кирчôвъ*, предсѣдатель.

J 16

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $3.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свой старый адресъ.

Замѣтки.

До сеи поры зголосились 36 греко-кат. церковнѝ громады до Екзекутивного Комітету, що жадають гр. к. Конгресу, а большôсть громадъ все ще не высказалась нѣякъ нѣ въ одну нѣ въ другу сторону. Прихильники Конгресу агітують за нимъ и дальше, але вороги его також не сплять. Вôдложене Конгресу на неограниченый часъ мало абсолютно якъ найгоршій вплывъ на народъ и здае ся не мало часу уплине заки большôсть парохій дасть ся побудити до якоись акціи и заявить ся за Конгресомъ. Деякѝ парафіи, що не знали про несподѣване вôдкликане Конгресу и выслали були своихъ делегатôвъ до Бруклина не знати чи схотять своихъ делегатôвъ вдруге выслати, такъ що и число 36 парафій не дужо то решевне.

——

Русины сварять ся за вѣры, а другѝ люде за той часъ роблять на нихъ бизнесъ. Може коли и опамятають ся, але кобы не було вже за пôзно.

——

Зима, найлѣпшій часъ до науки. Чи богато Русинôвъ учить ся читати, писати и рахувати? Здаесь, що не много, а здалось бы се не одному и то дуже.

——

Неразъ чути нарѣканя людей, що той або сей священикъ чи хто другій, не дбае о просвѣту народа. Правду однакъ сказавши, еслибъ люде самѝ больше дбали о просвѣту — не булобъ того нарѣканя. И повиннѝ бы дбати, бо просвѣта не для того мае користь хто учить, а для того хто учить ся. Тому тимъ больше признане належить тимъ, хто працюе для просвѣты другихъ, неразъ навить зовсѣмъ безинтересовно.

——

„Свѣтови“ здае ся, що всю бѣду мѣжь Русинами въ Америцѣ роблять унiятскѝ священики, бо ширять брехнѣ про православныхъ, ихъ высмѣвають, лають и т. п. А православнѝ буцѣмъ то того зовсѣмъ не роблять. Намъ здае ся, що се неправда. Противно, близшимъ до правды буде, що и однѝ и другѝ священики (хочь и не всѣ) ширять брехнѣ, лають своихъ противникôвъ и т. п. а за ними идуть и ихъ вѣрнѝ. Що не всѣ священики православнѝ такѝ непорочнѝ вôвцѣ якъ ихъ представляе „Свѣтъ“, досыть вказати на першу агітаційну брошуру православну „Где искати правды“ и другѝ рѣчи, або хочь бы и на неодну рѣчь друковану въ „Свѣтѣ“ таки за теперѣшного его редактора.

——

Не-свѣтскому все ще здае ся, що вѣра дѣдôвъ и прадѣдôвъ рускихъ була вѣра православна. Чи такъ? — Якоижь вѣры були предки Русинôвъ передъ Володимиромъ, якои царь Давидъ, Авраамъ, Ной, Адамъ? Строго беручи, все те предки Русинôвъ. Зъ сего бачимо, що вартъ аргументъ про прадѣдну руску вѣру.

——

„Свѣтъ“ пише, що въ Росии е щирѝ и нещирѝ революціонеры. Першѝ зъ нихъ дбають о добро Росіи, лишь мають горячѝ головы и теперь стали на сторонѣ правительства, а другѝ, нещирѝ революціонеры, дбають лише о власну кишеню, бунтують народъ и хотять Росію знищити. Цѣкава рѣчь! А мы думали, що революціонеры то сама зволочь, жиды, поляки и еще деякѝ „вікраїнці перекинчики“ — а оно ось якъ: е и щирѝ революціонеры. И оно мусить бути правда, бо такъ каже „Свѣтъ“... Цѣкаво лише булобъ знати, що робили и роблять тѝ щирѝ революціонеры, чого хотѣли, вôдъ чого ихъ голова розгорячилась и яка користь для кишенѣ тихъ пôдлыхъ, нещирыхъ революціонерôвъ, що полягли на улицяхъ Петербурга, Москвы и другихъ мѣстъ и котрыхъ лише канонами можна успокоити...

——

Царь давъ свободу, теперь въ Росии всѣ однаковѝ, мужики разомъ зъ панами будуть засѣдати въ Державнôй Думѣ, будуть мати однакове право голоса.“ — Ось брехнѣ якѝ торочить „Свѣтъ“ своимъ читачамъ. Невжежь „Свѣтъ“ думае, що кромѣ его газеты люде нѣчого больше не чують и не бачать?

——

„Свѣтъ“ протестуе, що російске православіе не е нова вѣра, мѣжь тимъ фактомъ остае, що она е новою вѣрою для большости греко-католикôвъ, що прийшли сюды зъ Галичины и Угорщины, бо они про неѣ довѣдались впер ве въ Америцѣ. Неменче фактомъ остане помимо протесту тогожь „Свѣта“, що російска православна церковь е ворожа нашôй народности; доказы такѝ: заборона проповѣдати въ украиньскôй мовѣ, заборона Святого Письма, заборона друку православного катехізму въ украиньскôй мовѣ и т. п.

„Свобода“ нѣколи на поклоненіе Римови не ходила анѣ не пôде, а такъ само не пôде и на поклоненіе православію або якôй небудь другôй вѣрѣ чи сектѣ.

——

Жалѣ про second class matter „Свѣта“ зрозумѣли мы такъ якъ редакторъ ихъ описавъ. Мусимо зазначити, що слово хочь бы навить російского амбасадора не е bond и мѣсце bond-у заступити не може. „Свобода“ кôлька разы мусѣла подавати о second class privilege, такъ само якъ и „Свѣтъ“ и якось нѣхто нѣколи не мавъ клопоту ажь о. Н. Впрочѣмъ если навить припустити, що почта неслушно робила трудности о. Н. то сей trouble нѣчимъ въ порôвнаню до указу зъ 1876 року.

——

О. Товтъ пишучи собѣ славословіе про свою парафію въ Вилксбери, Па., пише мѣжь иншими: „Радикальной сволочи между ними нѣтъ и о „Вікраїні“ ничего слышати не хотятъ що имъ на славу служитъ... Прошлаго года появились и тутъ „новыя спасители-штундисты“, но тѣмъ прихожане показали пястю (кулакомъ. Ред.) дорогу до штундиского „неба“. — За что опять слава имъ“.

А що, чи не гарна наука православного протоерея, митроносця, кандидата на епископа?

Справоздане

з Народного Фонду за час: від Липня до кінця 1905 року.

ПРИХОДИ.

1. Перебрано від попередного секретара	323.63
2. Дохід в Липни	9.60
3. „ „ Серпни	72.80
4. „ „ Вересни	67.62
5. „ „ Жовтни	77.75
6. „ „ Листопаді	47.15
7. „ „ Грудни	39.91
З кінцем Грудня разом	$638.46

Подрібні викази були свого часу виказувані в „Свободі“, длятого тут подае ся лише сума місячного доходу.

РОЗХОДИ.

1. Видаток на Бурсу в Серпни	42.00
2. „ на віче в McKeesport, Pa. і Philadelphia, Pa.	25.00
3. На Бурсу за Вересень	42.00
4. „ „ „ Жовтень	42.00
5. Кошта віча жіночого в New York	24.00
6. За друкъ Статутів Тов. Руск. Патріотів	14.00
7. За направу дому Бурси	125.00
8. На Бурсу за Листопад	42.00
9. „ „ „ Грудень	42.00
10. Видатки почтові секретаря і фрейт статутів до New Britain і до Olyphant — разом	5.04
Разом розходу	$403.04

Прихід 638.46
Розхід 403.04
Зістае $235.42 на 1906 рік.

Н. Стугиньский, голова, *Іван Велигорский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

ДОРОГІ КРАЯНИ!

Підписаний тут Народний Комітет вибраний на всенароднім руско-американьскім вічу в Червни минувшого року в Мікіспорт, Па. перебрав управу Народного Фонду від уступившого Комітету і отсе предкладае тепер до прилюдної відомости рахунки за другий піврік 1905. Такі викази доходів і розходів буде Народний Комітет подавати що кождий піврік і надіесь що така практика скріпить в народі довіріе до своеї найвисшої Народної Управи, если кождий буде дивитись як господарить ся народним грошем.

З предложеного справоздання бачить кождий, що Народний Комітет мае досить значну сталу рубрику видатків а то кождого місяця мусить платити $42.00 яко рату на виплачене пожички, затягненої на Дім Бурси в Йонкерс.

Крім сеі сталоі рубрики спадають на Народний Фонд також инші надзвичайні конечні народні видатки як направа Дому Бурси, устроене віч і проче. А тимчасом жертви не вплиивають так якби то на Американьску Русь випадало, где, хвала Богу, кождий заробляе не злий гріш і без труду може певну невеличку квоту на народні потреби відложитити.

Отже Народний Комітет відзиваесь до руского загалу і просить щоб всюди где лиш жиють рускі люди, где чути руске слово, где бе руске серце, щоб всюди як далеко і широко по всіх сторонах Американьскої Руси збирати жертви на Народний Фонд.

Се наш Народний Скарб, наше всенародне майно, котре мае послужити нікому инному а лише самому тобі руский народе. Ми не оглядаймо ся чи акуратно кождий з нас яко одиниця буде мати який пожиток з народного гроша, але оглядаймо ся на загал, на цілий нарід і як тоті муравлі зносім до купи на одно муравлиско а що придбаемо спільними силами для добра народа то се буде також власностію кождої одиниці. Ми не сотки але сотки тисяч долярів повинні зібрати а тогди можнаб почати не одно красне діло, що вийде на пожиток і на славу Американьскої Руси.

о. Іван Велигорский, секретар.

Ідіотизмъ Словацкои газеты.

Словацка часопись „Amerikanske Slovenske Noviny“, що выходить въ Пітсбургу, Па. надрукувала минулого тижня (въ числѣ 1159 зъ 17 Сѣчня с. р.) на першôй сторонѣ грубыми черенками ось яку ідіотичну новинку:

„Pokuta za hriech. — Bozie mlyny pomaly mel'u, ale isto. — Rev. Timkiewitz sa zblaznil. (Povodna telegraficka zprava Amer. Sloven Novin).

NEW YORK, N. Y. — Z Yonkersu nedaleko to od nas mesta, dochodi zarucena zprava, ze Rev. Timkiewitz, ten isty, ktory pred niekol'ko tyzdnami nadaval bol v New Yorku na verejnej schodzi na Slovakov, sa zblaznil a sudca poslal ho do blazinca. Policista, ktori siel pre rev. Timkiewitza, aby ho priviedol na policajnu stanicu, mal s nim vel'ke neprijemnosti, pokym sa mu podarilo Timkiewitza odviest na policajnu stanicu. Timkiewitz zuril a zda sa, ze je nebezpecne nemocny.

Ci v tomto nemozno hl'adat prst Bozi? Sam Pan Boh odnal mu rozum, lebo falosne obvinoval l'ud slovensky, l'ud mily Hospodinu. Clovek ten utrpenia nase pripisovat chcel vlastnej nasej vine. My neradujeme sa z jeho nestastia, naucili sme sa odpustat viny nasim vinnikom a trebars nam ublizil az do duse, predsa mame l'utost nad nim“.

Кажемо, ідіотичну новинку, бо чижь се не ідіотизмъ казати, що Богъ вôднявъ о. Тимкевичови розумъ, бо той фальшиво обвинявъ народъ словацкій, народъ Богови милый! А вже крайнымъ фарисействомъ словацкои газеты треба назвати еѣ „спôвчуте“ для о. Т. Новинка ся показуе також пôдлоту редакторôвъ „A. S. N.“, бо лишь падлюка може накидати ся въ такій брутальный способъ на чоловѣка хорого, якій не годенъ боронитись. Подôбного поступку може допуститись хиба зволочь, втративша ся всяку моральнôсть, але маюча безличнôсть закривати ся поприте усе — Богомъ, уданою побожностію и т. п. Панове вôдъ „A. S. N.“ повиннѝ бы памятати и на те, що пяный може проспати ся и знову стати розумнымъ, розумный чоловѣкъ, може впасти въ нещасте подôбне о. Т., але може и подужати, але дурный зъ роду навить зъ розуму зôйти не може, бо его нѣколи не мавъ; такому „вѣчная память“ и до сеи мабуть клясы треба зачислити редакт. „A. S. N.“, що дали до друку повисшу новинку.

О скôлько намъ вѣдомо, то о. Тимкевичь, чоловѣкъ зъ природы незвычайно вражливый, захорѣвъ на слабôсть що звесь acute mania, завдяки бувшому дякови въ Йонкерсъ, Н. Й., и брутальнымъ нападамъ на его честь такихъ газетъ якъ „Amerykanske Slovenske Noviny“ и нюйорска „Правда“. Станъ хоробы о. Т. поважный, але не безнадѣйный.

——

При тôй способности не завадить сказати два три слова про ролю словацкихъ розбôйникôвъ пера мѣжь Русинами въ Америцѣ. Тѝ панове, ради своего бизнесу нападають усѣхъ виднѣйшихъ Русинôвъ такъ зъ угорскои якъ и зъ галицкои стороны, бо хотять доказати темному Русинови, що они одинокѝ народолюбцѣ, одинокѝ его пріятелѣ. Въ тôмъ помагають имъ москвофілы вôдъ „Правды“, деякѝ православнѝ, особливо Товтъ, а навѣть Вѣстникъ и Соединеніе, що стоять теперь майже пôдъ командою Ровнянека и Компаніи. Чижь дивно пôсля того всего, що многѝ Русины вступають до словацкихъ організацій, читають словацкѝ газеты и книжки, купують у Словакôвъ шифкарты и напитки, посилають черезъ нихъ грошѣ до краю, та взагалѣ полагоджують у нихъ всякѝ свои справы а тримаючись девіза „vsicko jedno“ стають членами словацкихъ католицкихъ костелôвъ?

Пора Русинамъ безъ огляду на переконаня та партіи отворити очи на сю роботу словацкихъ „проводирôвъ“ и положити еѣ конецъ.

Чи вы хочете дôставати менчу платню?

Говоримо до майнерôвъ, що не належать до юніи. Коли юнійнѝ майнеры сходять ся разомъ на мітинги и конвенціи та радять надъ полѣпшенемъ робôтничои долѣ, то вы, що не належите до юніи сидите тихо и не говорите нѣчого. Не говорите, чи хочете працювати 8 чи 12 годинъ на день, чи хочете 50 центôвъ, чи $3.00 на день заплаты.

Еслибъ такъ компаністы дали юнійнымъ майнерамъ те, чого они жадають а вамъ всѣмъ, що не належите до юніи далибъ те, що имъ подобаесь — о, тогдѣ певно вы всѣ бѣглибъ одинъ попередъ другого записуватись до юніи. А такъ не дбаете, бо вамъ здае ся, що юнійнѝ майнеры будуть вытягати для васъ зъ огню горячѝ каштаны, а вы лише будете користати зъ ихъ здобуткôвъ и працѣ. Чи не такъ?

Але зводка така певность, що юнійнѣ майнеры выграють знову де-що вôдъ компанистôвъ? Вы жъ не помагаете имъ а помагаете компанистамъ и если знайдесь васъ такихъ богато, що не схочуть належати до юнію, тодѣ станесь те чого вы найменче собѣ бажаете, а именно: Компанистѣ обтягнуть платню и юнійнымъ майнерамъ и вамъ.

Ось до чого вы ведете своєю дурною полїтикою. Чижь се не глупота шкодувати 50 центôвъ на мѣсяць (стôлько платить ся до юнiи) а через те втратити, якихъ колькадесять центôвъ на день ôдвышки, яку зыскали майнеры вôдъ часу коли зъорганизувались въ юнію?

Думаемо, що нема чоловѣка, котрый бы того всего не розумѣвъ, тому питаемо ще разъ усѣхъ майнерôвъ, що не належать до юнiи; чи хочете достати менчу платню и втратити всѣ здобутки, выбореный послѣдными роками?

Єсли нѣ, вступѣть до юнiи!

Що дѣесь въ Росiи.

Урядъ россійскій по прежньому лютуе и силуеть ся знищити усѣ „свободы", якѣ народъ здобувъ собѣ. Скликане Державнои Думы вôдложено ажь на цвѣтень сего року, а правдоподобно, урядъ хотѣвъ бы цѣлкомъ єѣ не скликати, бо сподѣвають ся, що Державна Дума може зробити ся Установчимъ Зобранємъ. Принаймнѣ, Витте высловивъ ся, що найпершимъ и головнымъ его завданемъ буде придусити революцiйный рухъ.

На 22. сѣчня, роковины кровавои недѣлѣ, усѣ робôтничѣ и революцiйнѣ организацiи призначили двоодневный страйкъ и велику мирну демонстрацію по мѣстѣ Петербургу. Боячись, що зъ того выникнуть великѣ заворушеня, урядъ силуеть ся усѣми способами упередити ихъ. Зъ той причины, въ мѣстѣ щоденно роблять ся численнѣ арешты усѣхъ, котрѣ впадуть полицiи въ око. Въ ночи на 16. сѣчня зôстали арештованѣ усѣ 22 членѣ рады загальнои робôтничои организацiи.

19 го сѣчня знову були арештованѣ 250 проводирôвъ рôжныхъ поступовыхъ и революцiйныхъ организацiй. Взагалѣ, численнѣ масовѣ арешты урядъ вчиняе що-дня. Усѣ тюрмы и арешты наповненѣ и переповненѣ, въ кождôмъ тюремнôмъ помешканю, вырахованôмъ на 15 душь, знаходить ся по 60 и бôльше. На пôдставѣ военного стану, якій урядъ завѣсивъ по многихъ губернiяхъ, усѣхъ особъ, пôдозрѣлыхъ въ ширеню революцiйнои пропаганды, вôддають пôдъ военный судъ и засуджують на смерть и тяжкѣ кары. Въ Варшавѣ въ фортецѣ розстрѣляли 6 душь революцiонерôвъ. Редакторъ поступовои часописи „Русь", Алексѣй Суворинъ, вѣдомый за для своеѣ чесности и прихильности до народнои справы, зôставъ засудженый на 1 рôкъ тюрмы, за те, що надрукувавъ въ своѣй часописи вôдозву комiтету робôтникôвъ до горожанъ Росiи.

Взагалѣ поводжене уряду не лѣпше, якъ воно було въ найгôршѣ часы самодержавiя.

Але все те не може знищити революцiйного настрою робôтничихъ и другихъ клясъ суспôльности. Мѣсця арештованыхъ знову занимають другѣ, и нова рада загальнои робôтничои организацiи була выбрана на другій же день.

Въ Петербурзѣ въ сей часъ вôдбуваеть ся зъѣздъ конституцiйно-демократичнои партiи. Зъѣхалось 350 представникôвъ вôдъ 60 провинцiй. На першôмъ же зôбраню було ухвалено вести широку агитацiю за загальне безпосередне выборче право, волю слова, друку, зôбрань и органiзацiй; того-жъ самого домагати ся и въ Державной Думѣ.

Далѣ предсѣдатель зôбраня покликавъ усѣхъ присутныхъ, пошанувати память жертвъ Кровавои Недѣлѣ, роковины котрои будуть урочисто обходити ся въ Петербурзѣ. Усѣ присутнѣ выразили свое спôчуте до поклику предсѣдателя.

Що-до самыхъ роковинъ Кровавои Недѣлѣ, то сподѣвають ся, що страйкъ въ Петербурзѣ буде мирный, и хочь демонстрацiи будуть такожь мирнѣ, але урядъ, здаесь, мае замѣръ выкликати розрухи, бо завѣсивъ надъ мѣстомъ военный станъ, стягае вôйско до мѣста, и можливо, що урядъ мае замѣръ зробити нову кроваву, тôлько вже не недѣлю, а понедѣлокъ.

Въ Кiевѣ революцiонеры зробили смѣливый вчинъ. Вони перебрали ся въ жовнѣрске убране, и зъ фальшоваными паперами удали ся до арсеналу (складу зброи и амуницiи). Завдяки фальшованымъ паперамъ, тамъ имъ дозволили наладувати два возы оружiя, набоѣвъ и амуницiи и спокôйно выѣхати зъ фортецѣ. Коли дознали ся, що то були за одни, ихъ уже годѣ було вôдшукати.

Въ Пензѣ убили генерала Лѣсовского, въ Иркутскому помôчника начальника полицiи, въ Ризѣ трехъ полицiйныхъ лайтнантôвъ.

Въ Москвѣ полицiя вôдкрила де-кôлька фабрикъ бомбъ.

На Кавказѣ повстане що далѣ становить ся грôзнѣйшимъ. Щобъ успѣшнѣйше бороти ся зъ кавказкими народами, урядъ вже вôддавна користае зъ ворожнечи, яка истнуе на Кавказѣ межь народами христiяньскои и магометаньскои вѣры, и штучно умѣвъ завжды нацькововати магометанôвъ,- т. е. переважно Татарôвъ на Христiянъ переважно Вôрменôвъ. Така зла дѣйска полiтика россійского уряду не разъ уже приводила до страшныхъ розливôвъ крови на Кавказѣ. Отже и теперь урядъ дотримуе тѣеѣ самои полiтики, а спомагае Татарôвъ. Але Вôрмене въ великôй бôльшости, та и магометане почали уже троха розумѣти полiтику россійского уряду, и теперь кавказкѣ народы замѣсть ворогувати межь собою, почали еднати ся и спôльно бороти ся проти спôльного ворога. Вôйна зъ повстанцями въ гористôй мѣсцевости дуже тяжка для уряду. Та ще до того и Кавказцѣ за поконъ вѣка славились своимъ вôйовничимъ духомъ, и вôйна — то ихъ „бизнесъ".

Принаймнѣ, козаки, котрѣ були такѣ смѣливѣ, вôдважнѣ и „преданѣ" цареви, коли имъ приходило ся мати справу зъ безоружными демонстрантами - робôтниками на вулицяхъ, — вôдмовили ся послуху, якъ ихъ посылали въ мѣсто Потѣ (на Кавказѣ), котре захопили въ свои руки повстанцѣ.

Многѣ зде бôльшѣ мѣста на Чорноморскôмъ березѣ Кавказа знаходять ся въ рукахъ повстанцѣвъ. Противъ тихъ мѣстъ пôслали Чорноморску флоту; а позаякъ матрозы проявляють революцiйный настрôй, то залоги военныхъ кораблѣвъ замѣстили жовнѣрами инфантерiи.

Ходить поголоска, що урядъ збирае ся пôслати на Кавказъ сѣмъ корпусôвъ вôйска, себъ то що найменьшъ 200 тысячь.

Що до голодныхъ селянъ, то ихъ зовсѣмъ не тѣшать проекты Державнои Думы Виттого, до котрои имъ не буде майже жадного доступу. Селяньскій розрухъ выникнулъ въ околицѣ царскои сучасной резиденцiи, Красного Села, и набирають грôзныхъ розмѣрôвъ. Селяне рабують маетки великого герцога Мекленбургъ-Стрелицкого и князя Корсикова. Дворъ одного дѣдича селяне розрабували и спалили до тла передъ самимъ носомъ царя. Въ околицѣ Кѣева селяне спалили много цукровыхъ фабрыкъ.

Въ Остъ-Зейскôмъ краю, вôйско споймало де-кôлькохъ членôвъ „Тимчасового Уряду" повстанцѣвъ-Латишѣвъ. Повстанцѣ ведуть проти царского вôйска партизантску вôйну, и якъ тôлько вôйско покидае яке мѣстечко, его знову занимають повстанцѣ. Усѣхъ, хто чимъ-небудь доброволъно спомагавъ Росiянъ, повстанцѣ карають. А хто вказувавъ Росiянамъ розположене вôддѣлôвъ повстанцѣвъ, тихъ повстанцѣ-Латишѣ, спôймавши, вѣшають и розстрѣлюють.

Въ манджурской армiи неспокôй зростае. Жовнѣрство цѣлкомъ вôдмовляють ся послуху офiцирамъ, и загрожуюче поводжене жовнѣрôвъ выкликуе не малый страхъ въ урядовыхъ кругахъ. Генералъ Лѣневичъ ѣде до Петербурга, де мае бути нарада генералôвъ, якъ привести до послуху заворушеныхъ жовнѣрôвъ и взагалѣ выробити планъ вôйны зъ народомъ, повставшимъ противъ своихъ гнобителѣвъ.

П. А. Филиповскому
редакторови „Правды".

Вы накинулись на мою личность за те, чого я не писавъ.

Ошибка дотично Ливонiи, кажете, не ваша а наборщика и даете на се „найсвятѣйше" слово чести. Цѣкаво, що редакторы „Правды" держать всегда правдивѣ рѣчи въ кишени (Гладикъ ресiть на грозѣ зôбраній на „Чер. Хр." и А. Филиповскій свою „непомильну" статю про бунтъ въ Ливонiи) а въ „Правдѣ" друкують зовсѣмъ що иншого. Хочу вѣрити, що се не ваша помилка, лишь наборщика, коли вы даете на се ажь „найсвятѣйше" слово чести, бо еслибъ такъ давали лише „святе" або „святѣйше" слово чести, то хто знае чи повѣривъ бы...

Закидуете менѣ штукбацтво, блазеньство, зарозумѣлôсть, фанатизмъ и другѣ рѣчи, але на се вôдповѣдати не думаю — нехай судять самѣ читателѣ.

Пишете, що вы „дорожите" россійскою лiтературою и „стараетесь познакомити" зъ нею рускій народъ а я беру вамъ се за зле. Тутъ такожь помилка зъ вашои стороны, тôлько уже нѣякъ не друкарска. Хибажъ вы „стараетесь" познакомити" вашихъ читачѣвъ зъ творами, наприкладъ, хочь Толстого, на котрого такъ часто покликуетесь? Якъ бы вы хотѣли те зробити, то вы бы привели въ своѣй часописи якій небудь зъ невеличкихъ философско—социяльныхъ творôвъ Толстого, пр. „Противôдносины до державы", „Рабство нашого часу", „Въ чѣмъ моя вѣра", „Що робити?" и т. п. Написанѣ вони суть простою мовою, саме доброю и зрозумѣлою для нашихъ людей, и въ нихъ то якъ разъ и высловленѣ усѣ погляды Толстого. Отже вы того не робите. А чому? Бо Толстой проповѣдникъ волѣ, братерства, рôвности, любви, и ганьбить усѣхъ тыхъ, хто чинить насильства надъ людьми. А вы прихильникъ одного зъ найбôльшихъ злодѣѣвъ и насильникôвъ свѣта, россійского царя, и спôвчуваете усѣмъ его насильствамъ надъ Украинцями и усѣми россійскими горожанами. Дежь вамъ „знакомити" нашъ народъ зъ думками Толстого! Вы лише выдерете пару слôвъ зъ якого небудь твору Толстого и силуетесь перетолкувати ихъ въ тôмъ значѣню, що нѣбы-то и Толстой єсть такій же „хрунь", якъ и редакцiя „Правды". Та въ такій способъ и чортъ знае Єванґелiе перетолковувати на свою користь. Ось и вся вина того, хто „накинувъ ся" на васъ, хочь вôнъ зовсѣмъ не „накинувъ ся", а лише зазначивъ, що вы пишете про Толстого помилки. Те-жъ саме дѣесь у васъ и зъ священикомъ Петровымъ.

У своѣй вôдповѣди не забули вы привести (якъ аргументъ проти мене) и частину тої бруду и мерзоты, якѣ могли знайти ся лише въ головѣ о. Товта и якѣ, мимо его волѣ, выливать зводтамъ и смарують першь усього его самого... Але мабуть вы не знаете, що о. Товтъ бувъ колись при гонведахъ або, якъ нашѣ люде кажуть, служивъ при конях...

Мѣжь иншими въ своѣй вôдповѣди вы умысно перекручуете мое имя. Чи и се хотѣли вы вжити якъ доказъ проти мене? Если такъ, то жаль менѣ васъ дуже.

Ив. Арданъ.

Вiдозва до Американьских Русинів.

Дорогі братя-краяни! Через цiлий рiк в кождим числі „Свобода" ви знаходили упімнене: „Не забувайте на ваші родини в Старім краю. Але щось наш Русин не дуже звертає увагу на той поклик, бо він той свій Старий край забув. Забув ти, краяне и ти, краянко, що в Старім краю твоя родина виглядає твого цента. Нагадай собі краяне, який колись дорогий був тобі той цент, ще як ти був в краю, як екзекутивник тягнув остатний лахман за податок, як драли усякі инші драчі, як мусів ти, коли тобі хліба не хватало, іти жичитись в других, або у жида-лихваря, як, може, зажичив ся ти до того, що і позбутись его не міг, що він виссав тебе, як пявка; а ти виїхав тогдi з дому до Америки шукати щастя-долі, і невжеж ти, як тілько вступив ногою на вільну американьску землю, від разу забув галицкі порядки і галицку біду, де ти полишив жінку, діти, родину, забув, що там тисне податок і всякі драчі? Добре, що ти діставсь тут і заробляєш красний гріш. Але що ти, краяне, зробив з ним? Аж встид подумати, як велика частина зарібленого гроша лишаєть ся по салонах! Так, братя, забули ми свої родини і своїх старих родичів, що сподіваютъ ся помочи від нас. Нсоден з нас тут каже, що він не хоче ані знати жадних руских організацій тут в Америці. Ти, краяне, не хочеш лучити ся одної спільної родини тут в Америці, а про край забув. Щож ти таке? Чим думаєш ти бути? Невже ти хочеш зістати лише робучою худобою, і дбати лише о те, щоби мати, що їсти та випити? Памятай, дорогий брате, що ти не лише робуча худоба, але і син свого народу. Памятай на свою неньку Україну, пригадай собі, яка вона нещаслива та обідрана, як її з усіх боків гнетуть та деруть і кацапи, і ляхи, і жиди! Поратуймо її своїми хоч невеликими силами, хоч дрібними жертвами! Зложім хоч невеличку жертву на нашу народну сватиню, на Руский Народний Театр та не відкажім в своїй помочи і Народному Фондови в Старім краю! Ляхи в своїх фондах мають міліони, за те вони уміють побороти нашу бідну Русь, а ми у них під ногами, та і скрізь ми упосліджені, усі нас ошукують і визискують. Горнім ся, братя, до просьвіти! Покажім усім, а найбільше самим собі, що і ми люде, що і у нас суть спільні національні потреби і інтереси, і що ми уміємо їх обстоювати! Підпираймо спільними силами наші народні рускі організації! Складаймо хоч невеличкі жертви при всяких забавах, відкиньмо хоч дрібні центи на ціли народні, а то буде нам помічником в нашім сьвятім ділі, і не піде на марне наша щира жертва. Памятаймо на наші товариства тут і краєві! Хоч ти і не думаєш вертати до краю, але ти мусиш спомагати свій нарід, бо коли ми забудем свій рідний край, забудемо своїх нужденних братів, батьків, і дітий, то не забудуть їх наші вороги! Ляхи дбатимуть про них. Вони виженуть наших дітей з їх рідних хат, вони зроблять їх своїми рабами, вони знищать і саме імя нашої народности і утворять на наших кістках на землі, политій кровю і потом наших батьків, свою Польщу, правдиве польске крулівство.

Не даймож, дорогі братя, своїх дітий і самих себе на потаву ворогам! Організуймо ся і борім ся за свою народність!

Дорогий краяне! Послухай моєї щирої ради! Коли несеш центи до салону, пригадай тогді собі нужденне положене свого народу і замість того, щоб видати ті гроші на віску, котра робить чоловіка скотиною, віддай їх на якунебудь народну ціль і дай собі в той спосіб ще раз почути, що ти людина і що ти годен виконувати свої людскі обовязки. Даруй мені, краяне, коли це слово покаже ся тобі образливым. Кажу т я не для образи, а від щирости.

Ще раз кличу до вас, братя, дбаймо про нашу сьвяту Русь Україну, будьмо вірними синами своєї неньки, не даймо ся під ноги нашим катам ні ворогам ані в Старім краю, ані тут в Америці! Єднаймо ся всі до одної великої родины, горнім ся до нашої неньки України Руси! Не забуваймо, братя-краяни, своєї рідної мови, памятаймо на слова Шашкевича:

„Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має"!

А певно тогді ми сьміло можемо надіяти ся на кращу долю, і ми будемо такими ж людьми, як і другі нації, і тогді то ми сьміливо заспіваємо:

„Ще не вмерла Україна
І слава і воля!
Ще нам, братя молоді,
Усьміхнеть ся доля"!

Іван Кейко.
Пітсбург, Па.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель { КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str, Jersey City, N. J.

Головный секретарь { С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касієръ { АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St, Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель ....С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касієра ....А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій............St. Louis, Mo.
А. Семанишинъ...........Trauger, Pa.
К. Кобанъ...............Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..............Plymouth, Pa.
Иванъ Парилакъ..........Terryville, Conn.
Ив. Сенько..............Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Поснованко..........Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій...........Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.........McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачъ.............Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ" — одинока руско народна организація въ Америцѣ.

Принимае членовъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне пôсля лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00.

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей ногъ або рукъ $600.00,
б) одной руки або ноги $200.00.
в) одного ока $100.00,

Сли отець родины въ шпиталі божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити д Союза, мусить вписатись такожь до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. Н. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ гропѣ належачѣ до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order ахъ або чекахъ выписує ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касієра, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретаря. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касієра.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

СТЕФАНЪ ТИМЦЬО, членъ Р. Н. Союза, вôдд. 53 Pittsburg, Pa., упокоивъ ся 7. Новембра 1905. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Волкова, пов. Лѣско.

АНТОНІЙ ПАНДРАКЪ, членъ Р. Н. Союза, вôдд. 53 Pittsburg, Pa., упокоивъ ся 2. Сѣчня б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Синява, пов. Сянôкъ.

Вѣчная память!

Ч. 718. **КВІТЪ** $100.00

на сто долярôвъ котрі п. Алексій Лещиньскій отримавъ якъ надзвычайну запомогу зъ причины нездôбности до працѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Baltimore, Md., Jan. 4, 1906.

Олекса Лещиньскій,
Свѣдки { Николай Дурдела, Т. Федоренко,
Филипъ Паламарь, предс., И. Дурдела, секретарь.

Ч. 731. **КВІТЪ** $300.00

на триста долярôвъ, котрі п. Семанъ Лабашь отримавъ яко посмертну запомогу по жонѣ Акилинѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

St. Louis, Mo., Dec. 24, 1905.

Семанъ Лабашь,
Свѣдки { Алекс. Валевскій, Василь Колодый,
А. Сернякъ, предсѣдатель, Григорій Кочма, секретарь.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. пророка Илии въ Mahanoy Plane, Pa., вôдд. Союза 28, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцяхъ Януару и Февруару 1906 безъ вступного.

Ст. Гричишинъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. АА. Петра и Павла въ Glen Lyon, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати въ мѣсяцю Януару и Февруару 1906 новыхъ членôвъ за половину вступного.

Микита Сейчакъ, предсѣд., Лешко Фринцко, секретарь, Данько Ґарбера, касієръ.

НАПОМИНАЄМО

всіх членів бр. сьв. Володимира від. 108 Р. Н. Союза в Ню Йорку, щоби зволили прибути на мітинг котрий вôдбуде ся 27. Січня 1906, в Суботу вечер точно о 8. годині, бо маємо дуже важні справи до обговорення. Мітинг буде в гали 505 E. 5 St.

Іван Претула, председатель, Асафат Сусідка, секретар.

ПОВІДОМЛЯЄМО

всіх, що нове братство (Фльора і Лавра) в Питсбургу, 725 Карсон улиця, принимає нових членів з тих, що не належить до ніякого братства або до Союза, просим появити ся на мітинг першої Неділї по першім зараз по службі Божій в руским сторі у Т. Ґута ч. 725.

Михаіл Повіль, председат., Петро Дашевич, секретар, Володимир Мільковіч, кас.

БРАТСТВО

св. пророка Илии вôд. Союза 40, в Скрентонъ, Па., выбрало новий урядъ на 1906 рôкъ. Иванъ Леживьскій, председатель; Михайло Газда, пôдпредсѣдатель; Демко Лешко, секретарь; Василь Гойдичъ, записчикъ; Тимко Шеремета, касієръ; Андрей Вилацкій, головный контрольоръ; Симеонъ Чепакъ и Андрей Крайнякъ, контрольоры; Гр. Параска, заставникъ; Мих. Бѣласъ, капитанъ, Микита Попикъ, дверникъ; Яцко Лупакъ, опѣкунъ хорыхъ. Адреса братства така:

Demko Leshko,
1025 Bergen Ct., Scranton, Pa.

ПОВѢДОМЛЯЮ

усѣхъ членôвъ братства св. Йоана Хрестителя, вôд. Р. Н. Союза 111, въ Allegheny, Pa., що повторяючій мітингъ вôдбуде ся дня 4-го Лютого 1906 року въ галѣ на Fether St. о 1-ôй годинѣ пополудни. Кождый членъ мае явити ся на той мітингъ и выровняти свôй довгъ. Хто еще не мае вôдзнаки, то на мітингу одержить. Хто не явить ся, зôстане оштрафованый на 50 центôвъ. Будемо приймати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного и до Союза, пôсля статутôвъ. — Въ Leetsdale и въ Ambridge суть многі кравне, котрі ще до жадной организаціи не належать, то прошу усѣхъ, щобы вступили до нашого братства и забеспечували себе и свои родины, доки часъ, а не вôдкладали на далѣ. Горѣть ся браття, до организаціи! Єсли маєте центы на пиво и виску, то лѣпше за тѣ центы забеспечити себе и родину, якъ вôддавати нихъ на рôжні дурницѣ, абы хтось другій за нихъ добре ѣвъ, пивъ и будувавъ собѣ гавзы.

Урядъ Братскій.

— ВЪ Sykesville, Pa. Русины заложили въ Грудню минулого року братство, котре вступило до Р. Н. Союза, и урядниками були выбрані слѣдуючі особы: Предсѣдатель Юрко Вислоцкій, заступн. Юрко Ганцъ, секретарь Семанъ Прочко, заступникъ Василь Туленко, касієръ Иванъ Гарабинъ, заст. Мих. Кунѣракъ; дозорцѣ хорыхъ: Петро Жидякъ; хоружій Стефанъ Ильковинъ, капитанъ Михаилъ Дзюбакъ. Зъ усякими братскими справами удавати ся до секретаря на слѣдуючу адресу:

Sem Proczko,
Box 78, Sykesville, Pa.

— ВЪ братствѣ Трехъ Святителѣвъ, вôд. Р. Н. Союза 35, въ Whitney. Pa., вôдбувъ ся дня 24-го Децембра рôчный мітингъ, на котрôмъ выбрано такожь новый урядъ на 1906 рôкъ: предсѣдат. Иванъ Сопчичакъ, заступникъ Ив. Вознякъ, секретарь Петро Квочка, заступникъ Михайло Волчко, касієръ Спиридъ Городщакъ, заступникъ Лешко Смолякъ, дозорця касы Микола Хохла, заступникъ Петро Пригаупскій, дозорця хорыхъ Микита Смолякъ, посланець Дмитро Войнякъ, дверникъ Семанъ Лехманъ. Мітинги мають вôдбувати ся що Недѣлѣ въ галѣ Спирида Городщака. Въ братскихъ справахъ адресувати треба на таку адресу:

Petro Kwoczka,
Box 84, Whitney, Pa.

— ДНЯ 14-го Януара вôдбувъ ся мітингъ М. Р. Н Союза, вôддѣлъ 57 въ Cohoes, N. Y. на котрôмъ выбрано новый урядъ на рôкъ 1906: Предсѣдатель Емиль Михалякъ, секретарь Даманъ Мерена, касієръ Максимъ Жидякъ, надзиратель Игнатій Корѣнь.

— ДНЯ 10. Сѣчня с. р. вôдбувъ ся рôчный мітингъ читальнѣ „Народнои Самопомочи" въ Ню Йорку, на котрôмъ выбрано такожь новый урядъ на рôкъ 1906. До уряду увойшли: Андрей Корпанъ, голова; Гавріилъ Осѣнчукъ, мѣстоголова; Викторъ Миронко, секретарь; Иванъ Шкларъ, заступ. секретаря; Теодоръ Романюкъ, касієръ; Илія Копекъ, заступникъ касієра; Никола Романюкъ, библіотекарь.

В. Миронко, секретарь.

Збирайте гропѣ на Рускій Нар. Фондъ въ Америцѣ.

ВИКАЗ ЖЕРТВ на „Народний Фонд" в Америцї.

Jessup, Pa. На хрестинах у Михайла Харитчака зібрали Василь Поляньскій і Іван Савчак $3.20. Многая літа народженому Василеви, родичам, гостям і обом колекторам.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ кравнôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперёдъ.

Де єсть?

Федко Бисковъ родомъ зъ Малатова (коло Ропицѣ рускои), горлицкого повѣта. Передъ 3. роками бувъ въ McKeesport, Pa. Шукає его сестра. Хто бы знавъ о нѣмъ або вôнъ самъ, най зволить ласкаво написати на адресу:

Улька Бисковъ,
304 Glenwood Ave.,
Bloomfield, N. J.

Читайте уважно!

З початком сего року, почнемо друковати в „Свободі" „Практичный подручникъ до науки англійскои мовы".

„Подручникъ" той уложений такъ, що зъ него кождый буде мôгъ навчитись по англійски читати, писати и говорити. „Подручникъ" будемо друковати лекціями, по троха въ кождôмъ числѣ „Свободы", отже кождый читачь „Свободы" буде мати цѣлый тыждень часу на вывчене одной лекціи. Въ лекціяхъ тыхъ будемо подавати не лишь способъ вымовы поодинокихъ словъ и значѣнє та правила граматики, — але также задачѣ, якѣ кождый читачь, сли схоче буде мôгъ дома собѣ выробляти. Кожде слѣдуюче число буде мѣстити въ собѣ розвязку попередных задачь, такъ що учачій ся буде мавъ способность переконати ся чи зблудивъ и о скôлько, выробляючи свою задачу.

Рôвночасно звертаемо увагу усѣхъ, кому на тôмъ залежить, що лишныхъ чиселъ „Свободы" у насъ не зôстае ся; друкуемо лише стôлько, скôлько потреба для нашихъ постôйныхъ предплатникôвъ. Єсли отже хто хоче мати усѣ числа „Свободы", въ котрыхъ буде друкованый сей „Подручникъ", то найлѣпше зробить, если чѣмъ скорше пришле передплату на „Свободу" або запише ся на цѣле посмертне до „Союза".

Редакція „Свободы".

Хто хоче змѣнити свôй адресъ повиненъ выписати усе докладно на сей картцѣ, вырѣзати еѣ и дати листоносови або заслати въ листѣ до редакціи „Свободы".

POSTMASTER! Please notify "Svoboda", Box 353, Scranton, Pa. of the following change of my address:

PREVIOUS ADDRESS (Старый адресъ):
Name (Имя) ________
Street or P. O. Box (Улиця або бокса) ________
P. O. (Почта) ________ State (Стейтъ) ________
Належить-ємъ до вôддѣлу „Союза" ч. ________ а тепер належу до вôд. ч. ________
PRESENT ADDRESS (Новый адресъ):
Name (Имя) ________
Street or P. O. Box (Ул. або бокса) ________
P. O. (Почта) ________ State (Стейтъ) ________

Всячина.

З ПАРЦЕЛЯЦІЇ ВІЛЬШОЇ ВЛАСНОСТИ.

Більша земельна власність в Галичині то є тота власність, яку тримають в своїх руках дідичі, виносила в р. 1890 3,090.973 гект. а в р. 1902 виносила она вже 2.916.630 гект., отже зменшилась о 174.343 гект. с. е о 5·6 процент і то через парцеляцію, а то в польскій єї части о 9·8 проц. а в руский о 2.2. Після означення парцеляційного банку мала зменшитись більша власність в тім часї о 360.000 моргів, а се становилоб одну десяту часть всеї земельної власности. В польскій части Галичини є землї до парцеляції менше і є вона там дорозша, бо коли пересічна ціна морга в цілій Галичині виносить 441 К., то в польскій части доходить вона пересічно до 453 К, а в руский части лише до 292 К. За сей час закупили в руский части Мазури 10.000 моргів, а решта 90.000 моргів зістало в руках руских господарів. Поляки старають ся всіми силами, аби польску посілість закупили Мазури, бо сподіють ся, що тепер тоте край змінить ся на польский. Длятого то і ухвалив сойм в послїдній сесії, аби не давати селянам-Русинам позичок на парцеляцію. Наші селяни повинні однак напружити всї сили, аби землю, що йде на парцеляцію, покупити поміж себе, бо тепер і так у руского хлопа за мало землї, та що також з неї вижити. Хто хоче купувати на парцеляції, нехай пише до товариства

Краєвий Союз кредитовий у Львові, Ринок ч. 10.

ДЕ-ЩО ПРО ЖИТЄ ІНДУСІВ.

Індия е великий півостров в південній Азиї. Ще від Бог знае, як давних, доісторичних часів, там мешкае темнобарвний нарід Індуси. Віри вони суть поганьскої і на підставі своеї релїґії суть поділені на 4 касти. Першу касту панують творять попи, так звані „браміни", другу вояки, третю ремісники и купці, а четверту так звані „судри". Положене судрів майже нічим не відрізняеть ся від положеня рабів, а в багатьох відносинах далеко гірше. Перехід з низшої касти до висшої не е можливий, з висшої-ж до низшої — буває.

Взагалі, культура Індусів багата ріжними проявами, котрі людям других націй, особливо Европейцям, здають ся дуже чудними і часом незрозумілими. Одною з таких прояв суть шлюби маленьких дітий, зачасто молодших від 5 років.

Після остатної урядової переписи усіх хлопців Індусів, молодших як 5 років, нарахували більш як 18 міліонів, а дівчат тїх-же самих літ, більш як 19 міліонів. Між ними таких, що взяли шлюб, нараховано більш як 127 тисяч хлопців і 262 тисячі дівчат. Дітий в віці від пяти до десяти років парахували більш як 20 міліонів хлопців і 19 міліонів дівчат. Між ними таких, що взяли шлюб, 796 тисячь хлопців і 2 міліони дівчат. В віці від десяти до пятнайцяти років 18 міліонів хлопців і 15 міліонів дівчат. Між ними 2 міліони жонатих хлопців і близько 7 міліонів замужних дівчат. В віці від пятнайцяти до двайцяти років усіх нараховали майже 13 міліонів хлопців і 12 міліонів дівчат. З них 4 і пів міліонів хлопців і близко 10 міліонів дівчат стоять в шлюбі.

З усього того бачимо, що взагалі дівчата беруть шлюб молодшими, як хлопці. А що до того, що беруть шлюб малі діти, то роблять вони те не з власної волі, а після волї своїх опікунів і родичів. Причиною того являеть ся релігія, котра приписуе завчасні шлюби, особливо для дівчат. Дівчина, котра по осягненю повного віку не видасть ся заміж, викидаеть ся геть з тієї касти, до якої вона належала, і переходить в касту судрів, а еї родичам те рахуеть ся, як найтяжчий гріх. Після їх сьвятого письма, отець, котрий допустив, що его дочка не вийшла заміж до певного числа літ, есть виновний в убійстві дітий, — тіх дітий, котрі мали родити ся ся у его дочки. Отже, щоб уратувати своїх дочок та і себе від великого гріха і ганьби, родичі спішать, яко тілько можна, ранійше видати їх заміж. А до того ще кождий мусить видавати своїх дочок тілько за хлопців своеї касти, то те ще більш тяжким робить найти для дівчини мужа. Наслідки таких завчасних шлюбів, звичайно, мусять бути лихими для цілого народу, бо причиняють ся до здрібненя і взагалї, як фізичної, так і духової слабости нациї. Не вважаючи навіть на те, що між шлюбною церемонією і фактичним шлюбом проходить часом великий кавалок часу, все ж Індуси дуже завчасно женять ся.

Можнаб назвати той шлюб дітей не шлюбом, а заручинами, алеж в разї смерти хлопця заручена ему дівчина зістане вдовою, і релігія забороняе їй вдруге виходити замуж. В разї смерти зарученої дівчини, еї муж мае право женити ся ще необмежене число раз. А позаяк малі діти часто мруть, то такі завчасні шлюби мають ще і лихі матеріяльні наслідки, бо шлюби у Індусів відправляють ся з великими парадами і коштують богато гроший.

Дівчина, котра не бувши ще жінкою, зістала вдовою та і взагалі усі вдови Індусів провадятъ гірке житє, котре усе складаеть ся з цілого ряду відпустів, постів і ріжних набоженств.

Три дни кождого року, в роковини смерти мужа, і оден день кождого тїждня, в день его смерти, вдова мусить нічого анї їсти, ані пити. Вона усе своє житє мусить замолювати свої гріхи, котрі, після вірованя Індусів, одні тілько і могли бути причиною смерти еї мужа. Ще не дуже давно вдів прозто убивали на могилї мужа, але Англійці, котрі панують там і усїми спо собами силують ся прищепити Індусам европейску культуру, заборонили тепер убивати вдів і навіть строго карають за те. Але попи створили їм за те таке житє, котре гірше від смерти. Після остатної переписи, число вдов-дітей молодших, як 5 років, в Індії виносить більш, як 391 тисяч. Щоби запобігти цьому лихови, англійский уряд, крім ширеня просьвіти між Індусами, хоче завести закон, котрий би забороняв шлюби хлопців молодших від 12 років, і дівчат молодших від десять.

ЕМІҐРАЦИЯ

до полудневої Америки з Галичини ще не перевела ся. Ф. Бялостоцкий, орґанізатор польских кольоністів в Арґентині, доносить, що в липни с. р. приїхало до Апостолес (польско-руска кольонія в стані Місіонес) 118 Русинів із східної Ґаличини. Еміґрантів поселено в новій кольонії Канделяриї, яка лежить недалеко Апостолес над рікою Парана. З народного становиска еміґрация Русинів до Арґентини е найгірша. Русини, котрі осїли в Апостолес, остають без ніякої опіки. Одні змінили віру і народність, іньші розпиячили ся, бо нема про них кому подбати.

Православный Жидокъ.

Прийшовъ жидокъ до Канады
Тай ставъ ся крутити;
Щось мѣркуе, плянъ вкладае:
Бизнесъ заложити.
Купку людей рускихъ здибавъ
„Ласъ" жидокъ хитренькій,
Привитавъ тихъ углекопôвъ
Словечкомъ масненькимъ:
Ни! зводки ви мои любкй?
Зъ которая краю?
Такъ вей! мілу на мôй серци,
Що я васъ познаю.
Воно ему той мôй серци
Такъ скочи на груди,
Воно бачить рускій хлопъ —
Добрый бизнесъ буде.
Ну! любчики мои міле,
Щось буду скізати,
Намъ бы треба на той плейзъ
Церквѣ збудовати.
А той пôпъ намъ не потрѣбно
Дармо грошѣ брати.
А зой, герсти|? — мы самй
Будемо спѣвати.
Чи вамъ троба конче пôпъ,
Щобъ вамъ все кізало:
Не ѣджь хлопе, не пий хлопе,
Тôльки грошѣ брало-бъ?
Вотъ, напримѣръ, я есть Хаѣмъ,
Жидокъ православный,
Я вамъ зъ Талмудъ прочитаю
За нашь бѣда давный.
Ну! въ Египетъ царь Фараонъ
Жиджіхъ тамъ бѣдило.
Мы безъ вода утѣкало,
Мойзесъ насъ водило.
За морями той панъ Мойзесъ
Кізавъ намъ чикати.
Зой! пустиня якъ Кінада —
Вôнъ кізало спати.
А нашь кагалъ до панъ Мойзесъ
Стало говорити:
Дай намъ хлѣба изъківалкімъ,
Бо мы хочемъ жити.
Якъ панъ Мойзесъ по скала
Трѣснулъ зъ грубимъ палкімъ,
То нѣвроку вода цюръ, цюръ!
А хлѣбъ впавъ зъ ківалкімъ.
А курочкі що вечера
Само прилетѣло,
Було хлѣба, булю мясо —
Жидки смачно ѣло.
Тодѣ жиджі не гризло ся
На хлѣба зъ ківалкімъ,
То все було іно Мойзесъ
Вымахнуло зъ палкімъ.
Ну! вже ґанцъ рихтъ воно буде
Я бизнесъ заложу,
А вы церквѣ побудуйте
То й я вамъ поможу.
Вы на мôй шторъ все будете
Що тре кіпувати,
А що пейда то я буду
Одъ васъ свôй ґильтъ брати.
Ну! нѣвроку що найлѣпше
Забуломъ скізати,
Разомъ зъ церквівъ вже и готель
Треба збудовати.
Вы нѣвроку не найдете
Такій жидокъ файный,
Я вамъ любкі добре раджу,
Бо й я православный.
Вы въ собота на мôй готель
Будете щось пити,
А въ недѣлю пяній въ церква
Богу ся молити.
Якъ вы колись за вашь церква
Будете спôръ мати,
Я въ свôй готель кривославный
Буду васъ ладнати.
По голова и по морда
Будете ся бити,
Всѣ будете на мôй готель
На раду ходити.
Мои любкі, вы знаєти,
Жиджіхъ розумъ мае,
Воно на кортъ не допустить —
Въ готель поладнае.
Нѣ! а якъ тре якій баль
Свѣту покізати,
То въ мôй готель ґутъ музікъ
Буде вамъ заграти.

* * *

Такъ минають днѣ за днями
Лѣта за лѣтами,
Все сатана запеклая
Мотаесь за нами.
Та сатана запеклая,
Хитрый розумъ мае,
Руску працю крôвавицю
Въ кишеню ховае.
Ой Русины, милй братя.
Жидôвъ обминайте,
Свои сторы, товариства
Рускй спомагайте.
Ой Русины, милй братя,
Всѣ лучѣмъ ся разомъ:
Стане сила нерозломна,
Щось свѣту покажемъ.

Якимъ Д. Кравець.

„СВОБОДА" посилае грошѣ до всѣхъ частей свѣта по той самôй цѣнѣ, що великй чужй агенты. Грошѣ доходять до краю за 12 днѣвъ. Чого волочитись по чужихъ, коли свои могуть насъ такъ само обслужити. Адресуйте:
SVOBODA,
Box 358, Scranton, Pa.

Цѣкавй книжки

* Америка ..... 15 ц.
* Американьскій шляхтичь ..... 15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и. ..... 15 ц.
* Борба класъ и чому робôтники орґанізують ся ..... 15 ц.
* Весела книжочка зъ образками ..... 30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 ..... 15 ц.
* Дещо зъ історіи православнои місіи въ Америцѣ ..... 10 ц.
* Дещо про звѣрята ..... 30 ц.
* Двѣ левады и т. и. С. 5 ..... 15 ц.
* Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ ..... 10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ..... 15 ц.
* Жовнѣръ ..... 10 ц.
* Журавлѣ ..... 15 ц.
* Житє, зарôбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ ..... 15 ц.
* Зубъ за зубъ ..... 10 ц.
* Казки про Жидів ..... 15 ц.
* Капіталъ и праця ..... 15 ц.
* Конституція Спол. Державъ ..... 10 ц.
* Книжка Рахункова ..... 50 ц.
* Марія ..... 10 ц.
* Наверненый Грѣшникъ ..... 20 ц.
* Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ ..... 15 ц.
* Образки и загадки ..... 10 ц.
* Образки зъ Америки ..... 10 ц.
* Оповѣданя ..... 15 ц.
* Про вôдступниковъ вôдъ рос. православія ..... 10 ц.
* Провôдникъ руско-англійскій (тлумачь) ..... 50 ц.
* Про нутро землѣ ..... 25 ц.
* Подземнй скарбы ..... 25 ц.
* Покуса ..... 10 ц.
* Розмова Поляка, зъ Русиномъ ..... 10 ц.
* Руско англійскій словарецъ ..... 20 ц.
* Релігійнй вѣрованя старинныхъ народôвъ ..... 20 ц.
* Смерть ..... 10 ц.
* Стародавнй казки та оповѣданя ..... 15 ц.
* Страйкъ ..... 20 ц.
* Тарасъ Шевченко ..... 15 ц.
* Тимко Гаврилюкъ ..... 15 ц.
* Хто зъ чого жіє ..... 15 ц.
* Якй то є люде на земли, зъ 20 образками ..... 50 ц.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ:

„SVOBODA" BOX 353, SCRANTON, Pa.

Даремні Фарми! 48-

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнійшу землю зовсім даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре поводить ся.

Великий Канадийский Північний Захід.

Єсли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь $1 як річну предплату на одиноку руску часопись в Канаді, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

HERMAN BARUCH

Гуртовий Склад і Імпортер

Бриндзї, Солодкого масла

Всякого рода **Сира,**

Росийских Сардинків, Краєвих Оселедців.

Товар замовлений почтою сейчас висилає. 216

Пишіть по близші інформациї.

249 E. 10th Str., New York.

Telephone 3780 Orchard.

ЖЕЛІЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будні дні від 1-ої до 6 ої рано що година, а від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут. В Неділю відходить трен від 1-ої рано до 7 що година, в від 7 рано до 12-ої в ночи що 20 мінут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 мінут. До Вилкеберi іде трен всего 41 мінут, а експресовий, що відходить зі Скрентон (крім Неділь) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано і 2.16, 4.36 пополудни їде лиш 33 мінутв. Наші кари їдуть до Нейотъ Парку і Пітерсборг. Ми перевозимо також пакунки.

B. F. WYLY, jr. traffic manager.
Scranton Pa.,

Виробляємо всякй машлѣ, шапки вôдзнаки, коругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки висилаемъ даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ПРОТИ ОГНЯ,

одинокій славяньскій агентъ въ Лакована Кавнті

JOHN A. KOMARA,

напротивъ словеньского костела,

15 OLYPHANT, PA.

„ЗОРЯ",

найлѣпшй цигаретовй паперцѣ изъ старого краю, зъ продажи котрыхъ призначено 5 процентъ на Рускій Народный Фондъ въ Галичинѣ.

Пачка по 2, 3, 5 и 8 центôвъ. Для сторникôвъ 40 процентъ опусту.

Головный складъ у С. Шараневского 507 E. 13th Str., door 5.
35- New York, N. Y.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 34 Lackawanna Ave. Але до Скрентонъ приѣзджає тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ Люзерне и Лякована.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочія. Mar06

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ? CONDRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляє книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Такожъ робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменовъ и т. д. За роботу ґварантуе.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher.
56 FIFTH AVENUE. CHICAGO

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жінки при породї дізнають особлившої опіки.

Офіс 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN PA. | Телефон Nr. 1673

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ TROMETTER'S

(Трометеръ)

при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Новй Книжки!

Тôльки що прийшли зъ краю!

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторôнъ 992.

Цѣна 4 доляры.

Псалтырь

въ языцѣ церковно словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторôнъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грôшми посылати на адресу:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Хочете ѣхати до краю? Хочете спровадити родину до Америки?

Цѣны шифкартъ такй:

	До краю:	Зъ краю:
NORTH GERMAN LLOYD		
Черезъ Ню Йоркъ и Бременъ	$39.00	$43.50
	34.00	38.50
Черезъ Болтімсръ и Бременъ	34.00	36.50
CUNARD LINE		
Черезъ Ню Йоркъ и Гамбургъ або Ротердамъ	33.00	35.50
Черезъ Ню Йоркъ и Бременъ	34.00	36.50
Черезъ Ню Йоркъ Тріестъ	38.00	
Черезъ Ню Йоркъ и Лібаву		38.50
HOLLAND AMERICAN LINE		
Черезъ Ротердамъ або Амстердамъ	33.00	37.50
RED STAR LINE		
Черезъ Ню Йоркъ и Антверпъ	33.00	35.50
AMERICAN LINE		
Черезъ Філадельфію и Гамбургъ	33.00	35.00
Черезъ Філадельфію и Бременъ	35.00	36.50
Черезъ Філадельфію и Лібаву	40.25	38.50
ZOTTI LINE		
Зъ Ню Йорку до Освенцѣма	37.00	

Желѣзниця коштує:

Мѣжь Краковомъ и Бременъ	5.00	5.00
Мѣжь Краковомъ и Гамбургомъ	4.25	4.25
Мѣжь Краковомъ и Ротердамомъ	5.95	5.95
Мѣжь Краковомъ и Антверпъ	6.20	

Воздух, яким віддихаємо.

Чоловік може жити кілька день без їди або води, але без водня мусить умерти в кількох мінутах.

Люди терплять так само з причини браку водня, хотяй він вільний для всїх, як з браку поживи! Чому? Бо єсли стїни твоїх легких є здорові, то кров не може втягати в себе водня через делїкатні стїни воздушних комірок.

Дра Jean Sirrom Грудна Медицина

робить легки здоровими через те, що лїчить стїнки воздушних комірок. Є се певний лїк на **Кашель, Простуду, Гей Фівер, Бронкітіс,** також лїчить певно тяжші грудні слабости: **Запалене Легких і Сухоти.**

Єсли терпиш рівночасно на **Затверджене** треба уживати **Дра** JEAN SIRROM'S Жолудкової Медицини разом з Медициною Грудною.

Цїна **1.00 дол.** за фляшку. Шість фляшок старанно опакованих посилаємо на який будь адрес по одержаню почтового моні-ордеру на суму **5.00 дол.**

Правдивість лїків стверджує наш підпис на корку

39- **Morris Forst & Co., Pittsburg, Pa.**

Одинокі продавці в Сполучених Державах і Канаді

Дра JEAN SIRROM'S **Медицини на Печінку $1.00 фляшка**
Дра JEAN SIRROM'S **Медицини на Жолудок $1.00 фляшка.**

Вживають їх доктори і шпиталї по цїлім сьвітї.

Торговый Дôмъ „АЛЕКСАНДЕРЪ РАПАПОРТЪ"

Затверджена россійскимъ Урядомъ

Пароплавна Контора въ Одесѣ, въ Росіи Продає Шифкарты

на найлѣпшй и найшвидшй пароплавы до всѣхъ мѣстъ Сполученыхъ Державъ и Канады.

Люде, що живуть въ Америцѣ а хотѣли бы спровадити свою рôдню изъ Росіи до Спол. Державъ або Канады най напишуть на адресъ:

Одесса, Екатерининская д. № 85
A. Rapoport,
38-7 Odessa, Ekaterinenstrasse, 85, Russia.

Посылайте грошѣ черезъ Рускій Народный Дôмъ и черезъ нашихъ посередникôвъ.

Хто посылае грошѣ до краю просто черезъ Р. Н. Дôмъ, най выпише, що потреба, на карточцѣ повисше:

Имя и назвиско того, кому посылаєте грошѣ ....

Де мешкае (село або мѣсто) ....

Послѣдна почта ....

Кôлько коронъ .... На се посылаю доларôвъ ....

Назвиско посылаючого ....

Адресъ посылаючого ....

Тоту карточку треба вырѣзати и пôслати разомъ зъ чекомъ або мониордеромъ, выписанымъ на имя A. Sharshon, Shamokin, Pa. на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, NJ.

За 10 до 12 днѣвъ грошѣ вже будуть дорученй у краю.

Заразомъ подаемо имена посередникôвъ, котрй стало посылають грошѣ черезъ Р. Н. Дôмъ.

„Свобода", Scranton, Pa.
Юрій Хилякъ, Olyphant, Pa.
Юрій Фалатъ, Priceburg, Pa.
С. Ядловскій, Jersey City, N. J.
Ив. Голда, Mt. Carmel, Pa.
Ив. Тарбай, Elmira, N. Y.
Ив. Глова, Shamokin, Pa.
К. Котанчикъ, Shamokin, Pa.
Й. Стеткевичь, „
А. Шаршонь, „
Н. Джмеликъ, Smokerun, Pa.
Т. Цѣркотъ, Ansonia, Conn.
Д. Капитула, McAdoo, Pa.
Гр. Коваловичь, Sayre, Pa.
Ив. Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Мих. Кричфалуши, Brownsville Pa.
М. Турокъ, Priceburg, Pa.
Т. Каськôвъ, McKeesport, Pa.
Ив. Двіякъ, Jessup, Pa.
Т. Поливка, Hazleton, Pa.
М. Сеґинъ, Deferiet, N. Y.
В. Бреянъ, Terryville, Conn.
П. Ґера, Leetsdale, Pa.
М. Полянській, Auburn, N. Y.
Ив. Лещишинъ, Buffalo, N. Y.
Гр. Сидоръ, Pittsburg, Pa.
Д. Мерена, Cohoes, N. Y.
Ив. Воргачь, Mt. Carmel, Pa.
П. Леньо, Christopher, Pa.
М. Петровскій, St. Louis, Mo.
Т. Глива, Manor, Pa.
О. Ставискій, Excelsior, Pa.
П. Галайда, Scenery Hill, Pa.
С. Демчко, Shenandoah, Pa.

Цѣна, кôльно бере Р. Н. Дôмъ за австрійскй грошѣ, если хто посылае просто до насъ:

За	5	коронъ	1	дол.	17	цнт.	За	170	коронъ	34	дол.	88	цнт.
„	10	„	2	„	20	„	„	180	„	36	„	92	„
„	20	„	4	„	25	„	„	190	„	38	„	96	„
„	30	„	6	„	28	„	„	200	„	41	„	00	„
„	40	„	8	„	33	„	„	300	„	61	„	45	„
„	50	„	0	„	37	„	„	400	„	81	„	85	„
„	60	„	2	„	42	„	„	500	„	102	„	25	„
„	70	„	4	„	46	„	„	600	„	122	„	90	„
„	80	„	6	„	50	„	„	700	„	143	„	40	„
„	90	„	8	„	55	„	„	800	„	163	„	70	„
„	00	„	20	„	60	„	„	900	„	184	„	30	„
„	0	„	22	„	64	„	„	1000	„	204	„	80	„
„	20	„	24	„	68	„	„	2000	„	409	„	50	„
„	30	„	26	„	72	„	„	3000	„	614	„	20	„
„	40	„	28	„	76	„	„	4000	„	816	„	50	„
„	50	„	30	„	80	„	„	5000	„	1021	„	00	„
„	60	„	32	„	84	„							

Посередникамъ належить ся крôмъ того за почту и папѣръ.

Русины! Оденъ шеръ Р. Н. Дому коштує $25.00. Сего року дівіденда буде 8 процентъ. Хто хоче купити шеры, най напише чекъ або моні-ордеръ на имя A. Sharshon (Shamokin, Pa.) и най той чекъ разомъ зъ листомъ зашле на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J.

Р. Н. Дôмъ пожичае грошѣ на праперти на першій морґічь на 6 процентъ.

Фарми! Фарми! Фарми!

Щасливий независимий чоловік, над котрим нема „баса". Хто се? Є фармер! Одна лиш фарма обеспечуе чоловікови певну будучність. Сотки краянів купили в нас фарми сего року і чують ся щасливими, бо не грозить їм калїцтво або смерть. Прийдїть і Ви до нас а поможемо Вам стати самостійними. Купіть собі фарму. Голосіть ся до:

ohn Jelinek, 1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ попоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.